

AMNESTY

MEDLEMSBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL | NR 2 JUNI 2016

TEMA OM TRANSKØNNEDE

Transkønnedes vej til sundhed er brolagt med ydmygelser og psykiatriske diagnoser.

I DRAGENS KLØR

Kina strammer grebet om millionbyen Hong Kong og kidnapper boghandlere.

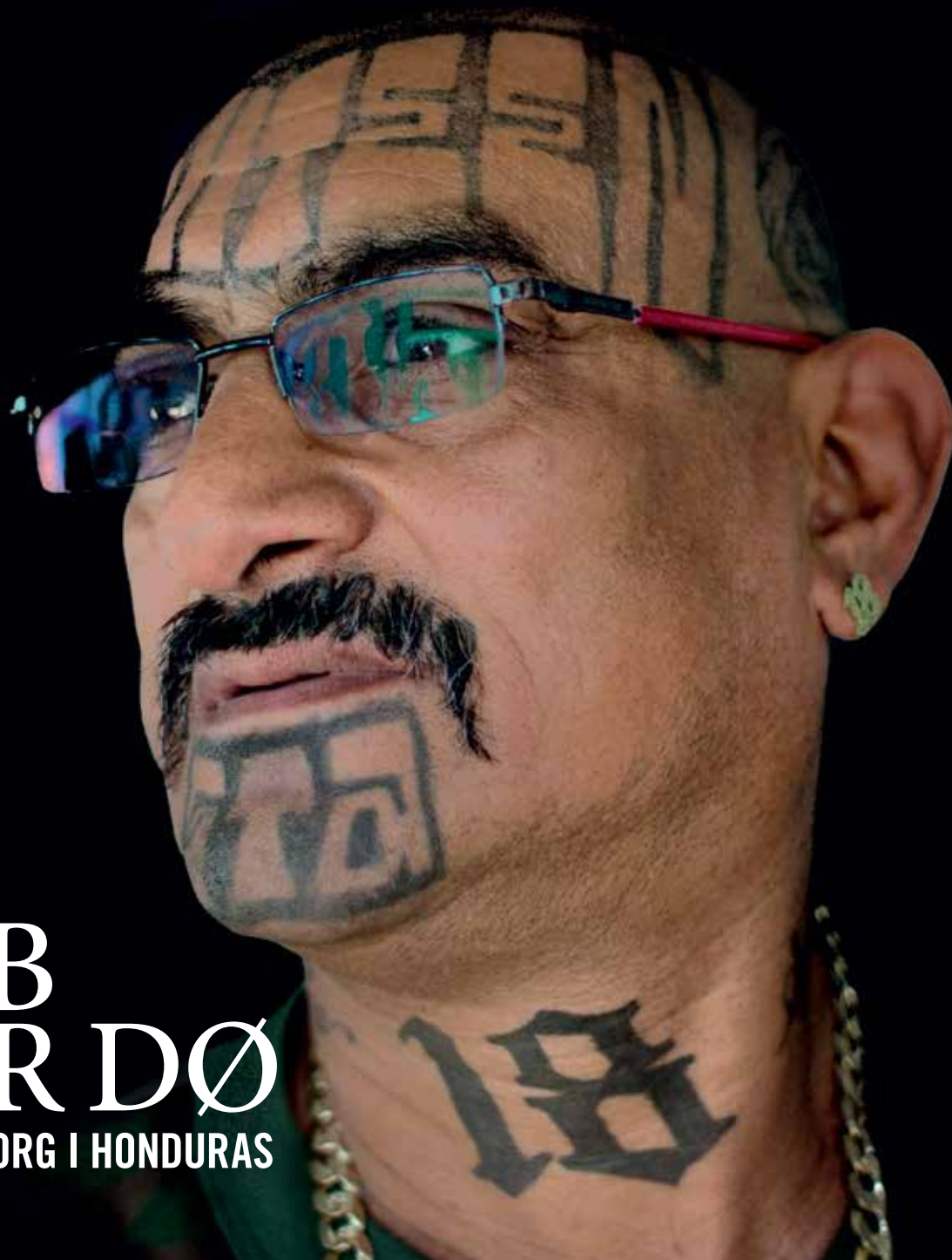
HUL I HOVEDET

Musikeren Kira Skov har fået nok af regeringens stramme flygtningepolitik.

MARIA ER LØSLADT

Maria fik 30 års fængsel for en abort i El Salvador. Efter pres fra Amnesty er hun fri.

DRÆB
ELLER DØ
BANDERNES HØJBORG I HONDURAS

AMNESTY
INTERNATIONAL

Redaktør: Ole Hoff-Lund, ohl@amnesty.dk
Ansvarshavende: Trine Christensen
Redaktion: John Nielsen, Roberto Zacharias
 og Bjarke Windahl Pedersen
Design: Dorte Kayser, Datagraf Communications
Produktion: Datagraf Communications
Oplag: 85.004 **ISSN:** 0906-4184
Abonnementspris: 200 kr. pr. år

Udkommer næste gang: 20. september 2016
 (deadline 23. august 2016)

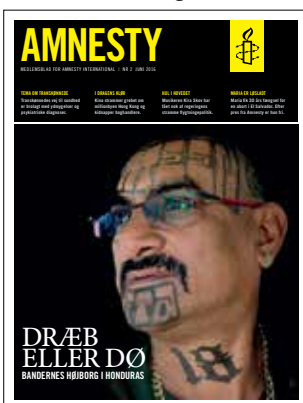
Artikler, der er underskrevet med navn, kan indeholde synspunkter, der ikke nødvendigvis reflekterer Amnesty Internationals holdning. Eftertryk med kildeangivelse er kun tilladt efter forudgående aftale med redaktionen.

Miljøcertificeret: Svanemærke godkendt

Amnesty International
 Gammeltorv 8, 4. og 5. sal
 1457 København K
 Tlf. 33 45 65 65
 Fax 33 45 65 66
 www.amnesty.dk
 amnesty@amnesty.dk

Forside:
 Et medlem af Las Maras-banden i Honduras, som er verdens farligste land for menneskeretsforkæmpere og miljøaktivister.

Foto: Steffen Stubager

TÆND LYSET

Amnestys redaktør:
Ole Hoff-Lund

"Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet". Sådan lyder et nyklassisk citat fra tidligere statsminister Poul Schlüter (K), som fra Folketingets talerstol konstaterede, at "den foreliggende sag er belyst tilstrækkeligt". Men det var Tamilsagen ikke, og fire år senere endte sagen med at fælde regeringen.

I dag står vi med nogle næsten identiske formuleringer fra statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) i sagen om Danmarks behandling af fanger i Irak og Afghanistan. I regeringsgrundlaget fra juni 2015, hvor Løkke lukkede Irak-kommissionen, står der: "Regeringen finder, at grundlaget for den danske deltagelse i Irakkrigen og forhold omkring danske soldaters tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan allerede er tilstrækkeligt belyst".

Siden er det væltet ud med afsløringer, der viser, at der fortsat er bunker af ubesvarede spørgsmål. Senest har Information og Radio24syv dokumenteret, at forsvaret er ude af stand til at redegøre for mindst 360 fangers skæbne, efter at de blev udleveret til irakiske myndigheder. Danske soldater sendte desuden mindst 13 indberetninger om fangemishandling hjem til de danske myndigheder i perioden 2004-2007. Men indberetningerne har samlet støv uden at komme til offentlighedens kendskab.

De nye, chokerende oplysninger gennemhuller regeringens forsikringer om, at alt er tilstrækkeligt belyst. Sagen fortjener at blive undersøgt til bunds én gang for alle. Ikke kun for fangernes skyld. Offentligheden og de udsendte soldater har også krav på at få placeret et ansvar for, at fangemishandlingen kunne finde sted, uden at de ansvarlige myndigheder greb ind. Men det får vi ikke. I stedet bestilte regeringen

den 25. maj en ny, amputeret undersøgelse – en historisk udredning, som udtrykkeligt skræller alle spørgsmål om fangemishandling væk og ikke ser på Danmarks folkeretlige forpligtelser.

”De nye, chokerende oplysninger gennemhuller regeringens forsikringer om, at alt er tilstrækkeligt belyst.

Dermed løber politikerne fra deres ansvar i en sag, der er så betændt, at sårene her ti år senere stadig ikke er helet. Forude venter en ny krig i Irak og måske Syrien, hvor forsvarsministeren ikke kan udelukke, at danske styrker vil udlevere fanger til irakiske myndigheder trods risikoen for tortur og dødsstraf. Danmark er anerkendt som foregangsland i kampen mod tortur – ikke mindst i FN. Alligevel tegner sig nu et mønster, hvor skiftende regeringer gør krumspring for at forhindre, at sager om tortur og fangemishandling bliver belyst. Det er en skandale. Tag ansvar. Tænd lyset. Læg alt åbent frem. Vis respekt for FN's torturkonvention. Ellers bliver konklusionen, at Danmark nok er foregangsland af navn, men ikke af gavn. ♡

04 Nyheder

20 Dræb eller dø i Honduras

28 Våbenhandlernes skræk

30 De forsvundne boghandlere

32 Kira Skov tager flygtningenes parti

34 Tvangsarbejde til VM i Qatar

36 Amnesty LIVE

40 Advokat for Edward Snowden

20

32

Foto: John Nielsen

10 TEMA #Sygtsystem

”Har du pint dyr, da du var teenager?” Sådan lyder et af de spørgsmål, som Mark Nielsen og mange andre transkønnede skal svare på hos Sexologisk Klinik i København, når de søger behandling. De ydmygende og årelange udredningsforløb møder massiv kritik fra både de transkønnede og flere fagpersoner.

Foto: Scamix

Den tyske kansler Angela Merkel og EU-rådets præsident Donald Tusk blev i april vist rundt i en tyrkisk flygtningelejr af Tyrkiets premierminister Ahmet Davutoglu (th).

DANMARK KENDER TIL TYRKIETS TVANGSHJEMSENDELSER

Danmark har længe vidst, at Tyrkiet tvangsudsender flygtninge trods risiko for overgreb, viser aktindsigt til AMNESTY.

Alt imens Tyrkiet har afvist Amnestys dokumentation for, at landet tvangsdeporterer flygtninge til Syrien, og EU-kommissionen har skamrost Tyrkiet for sin flygtningehåndtering, har det internt i det danske Udlændinge- og Integrationsministerium været velkendt, at Tyrkiet tvangsudviser flygtninge trods risiko for tortur og overgreb.

Det viser aktindsigter indhentet af medlemsbladet AMNESTY. I et internt dokument sendt mellem to kontorchefer i ministeriet den 8. oktober 2015 hedder det om Tyrkiet:

”Flygtninge fra lande uden for Europa får således ikke asyl, men myndighederne accepterer som hovedregel, at de opholder sig i landet, mens UNHCR behandler deres asylsag, og indtil de kan genbosættes i andre lande. Der er dog eksempler på, at Tyrkiet ikke overholder flygtningekonventionens forbud mod refolement”.

” Hvis vi begynder at snakke om at tilsidesætte menneskerettighederne, når vi virkelig har brug for dem, er det en meget, meget farlig situation

Thorbjørn Jagland, generalsekretær for Europarådet, om flygtningesituationen i Europa og aftalen med Tyrkiet.

Men selv om Danmark er bekendt med Tyrkiets brud på forbuddet mod refolement (tvangsudsendelser trods risiko for overgreb), har regeringen varmt støttet EU-aftalen om at tilbagesende flygtninge fra Grækenland til Tyrkiet.

Udlændingeminister Inger Støjberg (V) ville over for Radio24syv den 20. maj ikke svare på, om der er en risiko for, at Tyrkiet med tvang videresender flygtninge til eksempelvis Syrien:

”Så meget som jeg overhovedet kan have vished for det, så mener jeg jo, at ja, vi kan godt sende flygtninge tilbage til Tyrkiet”, sagde Inger Støjberg til programmet Globus.

Risiko for tortur

I de interne dokumenter, som AMNESTY har fået aktindsigt i, fastslår chefen for ministeriets kontor for asyl og visum desuden, at udsendelsen af en person til risiko for tortur eller lignende strider imod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention:

”Et land må endvidere ikke udsende en person til et land, hvorfra personen risikerer at blive videresendt til et tredjeland, hvor personen risikerer tortur eller lignende”, skriver kontorchefen.

Den erkendelse nåede en græsk appeldomstol i Athen også frem til i slutningen af maj, hvor dommeren afviste at tilbagesende en syrisk mand til Tyrkiet af præcis samme årsager: Tyrkiet giver ikke fuld beskyttelse til

flygtninge og lever ikke op til princippet om non-refoulement.

Afsløringen af, at den danske regering siden efteråret har været bekendt med tyrkiske tvangshjemsendelser, møder kritik fra Amnesty.

” Tyrkiet er det bedste eksempel for hele verden på, hvordan vi bør behandle flygtninge. Ingen har ret til at belære Tyrkiet om, hvad de bør gøre

EU-rådets præsident, Donald Tusk, under sit besøg i en flygtningelejr i Tyrkiet sammen med Tysklands kansler Angela Merkel.

”Danmark kan ikke blive ved med at hævde, at man i god tro støtter tilbagesendelserne af flygtninge fra Grækenland til Tyrkiet. I stedet for at sidde på denne viden i ministeriet og ignorere nye rapporter om tvangshjemsendelser til Syrien burde Danmark trække sin støtte til EU-Tyrkiet aftalen og arbejde for, at flygtninge ikke tvinges tilbage til mulig tortur og overgreb”, siger Trine Christensen, generalsekretær i Amnesty Danmark.

Alternativet har nu kaldt Inger Støjberg i samråd om sagen. Ø

STOP FOR MEDICIN TIL DØDSSPRØJTER

Medicinalgiganten Pfizer har stoppet salg af medikamenter, der anvendes til henrettelser i flere amerikanske delstater. Det sker fem år efter, at danske Lundbeck tog et lignende skridt, som skabte panik blandt bødlerne. Siden har myndighederne eksperimenteret med an-

dre stoffer, som i nogle tilfælde har resulteret i timelange, smertefulde henrettelser.

Amnesty anser Pfizers beslutning som endnu et skridt på vejen til at afskaffe dødsstraf i USA. Sidste år blev kun 28 mennesker henrettet i USA mod 98 for 15 år siden.

PÅRØRENDE ØJNER HÅB I MEXICO

Over 27.000 mennesker er forsvundet i Mexico i de seneste år. Mange er ofre for menneskesmugling og kriminelle opgør, men typisk undersøger politiet kun sagerne overfladisk, og vidner har i adskillige tilfælde fortalt Amnesty, at politiet eller militæret selv er involveret i forsvindingerne.

Et af de mest kendte eksempler er de 43 studerende, der i 2014 blev arresteret i en bus på vej til en demonstration i Mexico City. Siden har ingen hørt fra dem, og pårørende beskriver uvisheden som psykisk tortur.

Men en dom mod fem marinesoldater i begyndelsen af marts skaber håb om, at myndighederne er begyndt at tage sagerne mere alvorligt. De fem blev dømt for medvirken til forsvindingen af 33-årige Armando del Bosque Villarreal, som forsvandt i august 2013. Vidner så soldater stoppe hans

Foto: Scamix

Familier til de forsvundne marcherer i Mexico City på Mors Dag den 10. maj.

bil og tage ham med til flådebasen.

Da Armandos far spurgte flådebasens kaptajn, svarede han først, at Armando var ved at blive afhørt, men nogle timer senere afviste han at kende til sagen. Armando blev flere uger senere fundet skudt

og dræbt to kilometer fra flådebasen.

”Denne dom giver et lille håb for de tusinder af familier, der har mistet deres kære, om at flere sager vil blive undersøgt og de ansvarlige stillet til regnskab”, siger Amnestys researcher Erika Guevara-Rosas.

Foto: Polfoto

SKJULTE TORTURSAGER ER EN SKANDALE

Danske soldater i Irak sendte mindst 13 indberetninger om tortur og mishandling af fanger hjem til danske myndigheder og Forsvarsministeriet i 2004-2007, og Forsvaret kan ikke redegøre for, hvad der er sket med mindst 360 fanger, som endte i irakisk varetægt. Det afslører dagbladet Information og Radio24syv på baggrund af hidtil ukendte dokumenter.

De nye, chokerende oplysninger bør få regeringen til omgående at genåbne den del af Irak-kommissionen, der havde til formål at undersøge behandlingen af fanger i Irak og Afghanistan, mener Amnesty. Irak-kommissionen blev lukket med den begrundelse, at alt var tilstrækkeligt belyst.

”Grundlaget for at lukke Irak-kommissionen er væk. Både forsvaret og ledende danske politikere gennem de seneste ti år står med et enormt forklaringsproblem. Det er en skamlet på Danmark, og offentligheden kan med rette føle sig ført bag lyset”, siger generalsekretær Trine Christensen.

MARIA ER LØSLADT I EL SALVADOR

Den 33-årige Maria Teresa Rivera, der i 2011 blev idømt 40 års fængsel i El Salvador for drab efter en spontan abort, blev løsladt af en dommer den 20. maj. Dommeren mente ikke, at der var ført tilstrækkeligt bevis for, at Maria selv havde fremprovokeret aborten. Samme konklusion nåede amerikanske retsmedicinere frem til, da de vidnede i sagen.

Maria blev i 2011 anholdt på

et hospital, efter at hendes svigermor havde fundet hende bevidstløs og stærkt blødende på badeværelset. Personalet på hospitalet meldte hende til politiet, som anklagede hende for at have fremprovokeret aborten.

Amnesty har kæmpet for Maria Teresa Rivera og de hundredvis af andre kvinder, der er idømt langvarige fængselsstraffe som følge af El Salvadors totale abortforbud.

Foto: Steffen Subager

Amnesty i El Salvador kæmper for de hundredvis af kvinder, der er fængslet for abort.

BØLGE AF DRAB I BANGLADESH

En serie af brutale drab har ramt intellektuelle, LGBT-aktivister, bloggere og minoritetsledere i Bangladesh. Alene i april og maj er seks mennesker blevet hakket ihjel med macheter. Blandt de dræbte er universitetsprofessor Rezaul Siddique, den sekulære blogger Nazimuddin Samad samt Xulhaz Mannan (billedet), der var redaktør LGBT-magasinet Roopbaan, og hans ven Tanay Mojumdar. Den 14. maj gik det ud over en 75-årig buddhistisk munk, der blev angrebet i Baishari-templet.

LGBT-aktivister i Bangladesh siger til Amnesty International, at når de går til politiet for at indberette trusler mod dem, bliver de i stedet advaret om, at de risikerer en sigtelse for "unaturlige handlinger".

Myndighederne mistænker militante islamister for at stå bag drabene.

95.070

Uledsagede børn, der søgte asyl i EU i 2015.

Kilde: Bureau of Investigative Journalism

66

Procent af verdens befolkning, der mener, at deres regeringer skal gøre mere for flygtninge.

Kilde: Amnestys Refugees Welcome Index

ALARMERENDE STIGNING I HENRETTELSER

Med Iran, Pakistan og Saudi-Arabien som verdens førende statsbøddler oplevede verden i 2015 en dramatisk stigning i antallet af henrettelser. I alt blev 1.634 mennesker henrettet. Det er en stigning på over 50 procent i forhold til 2014, hvor Amnesty noterede 1.061 henrettelser, og samtidig det højeste antal henrettelser, som Amnesty International har registreret siden 1989.

Tallet inkluderer ikke Kina, hvor flere tusinde mennesker formentlig blev henrettet, men hvor data om dødsstraf er en statshemmelighed.

Fiji, Madagaskar, Congo og Surinam afskaffede dødsstraf i 2015, så flertallet af verdens lande for første gang i historien nu er fri for dødsstraf.

POLITIKERE VIL FJERNE TRANSKØNNETHED FRA SYGDOMSLISTE

Et flertal i Folketinget vil følge Amnestys anbefaling og fjerne transkønnethed fra Sundhedsstyrelsens liste over psykiske sygdomme.

Efter længere tids debat og vedvarende pres fra Amnesty tegner der sig nu et klart flertal for et beslutningsforlag, der vil fjerne transkønnethed fra Sundhedsstyrelsens diagnosefortegnelse over psykiske lidelser.

Det er et vigtigt skridt for at sikre transkønnede bedre rettigheder i Danmark, mener Amnesty, der er marts udgav en kritisk rapport om transkønnedes svære adgang til sundhed i Danmark.

"Systemet sygeliggør transpersoners kønsidentitet, når de skal have en psykiatrisk diagnose for at få adgang til behandling. Hvis transkønnethed fjernes som en psykisk sygdom, vil det være sværere at retfærdiggøre, at de rutinemæssigt tvinges igennem psykiatriske tests og dybt intimiderende spørgsmål om deres seksualitet", siger Helle Jacobsen, kampagneleder hos Amnesty.

Beslutningsforslaget er fremsat af Alternativet og Enhedslisten, men først i maj kom der flertal for det, da Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti meldte ud, at de ligesom SF, De Radikale og Liberal Alliance støtter forslaget.

Sundhedsminister Sophie Løhde (V) har udtalt, at hun i første omgang vil arbejde for at fjerne transkønnethed fra Verdenssundhedsorganisationen WHO's liste over psykiske sygdomme.

Amnesty understreger, at opgøret med sygdomslisten ikke kan stå alene:

Foto: Polfoto

Nogle ting er vigtigere end en rockkoncert, og kampen mod fordomme og intolerance er en af dem

Bruce Springsteen, da han aflyste sin koncert i North Carolina i protest mod en lov, der diskriminerer transkønnede.

"Der vil stadig ligge et arbejde i at sikre, at transkønnedes ret til sundhed ikke krænktes, når de søger adgang til hormonbehandling eller operationer", siger Helle Jacobsen.

Forslaget var til afstemning den 31. maj – efter redaktionens afslutning. ☞

Læs tema om transkønnede side 8

DANMARK PÅ KNÆ FOR BLACKWATER

Kun en måned efter, at lejesoldater fra sikkerhedsfirmaet Blackwater i 2007 begik en regulær massakre i Bagdad og dræbte 17 civile irakere, bad Danmark officielt USA om at få et formaliseret samarbejde med det kontroversielle firma. På det tidspunkt var massakren kendt verden over, og det danske ønske blev afvist af den amerikanske ambassade i Bagdad.

Det fremgår af en redegørelse, som er udarbejdet af Værnfælles Forsvarskommando, skriver Politiken.

En af Blackwaters lejesoldater blev sidste år idømt livsvarigt fængsel ved en amerikansk domstol for massakren, mens tre andre fik 30 års fængsel.

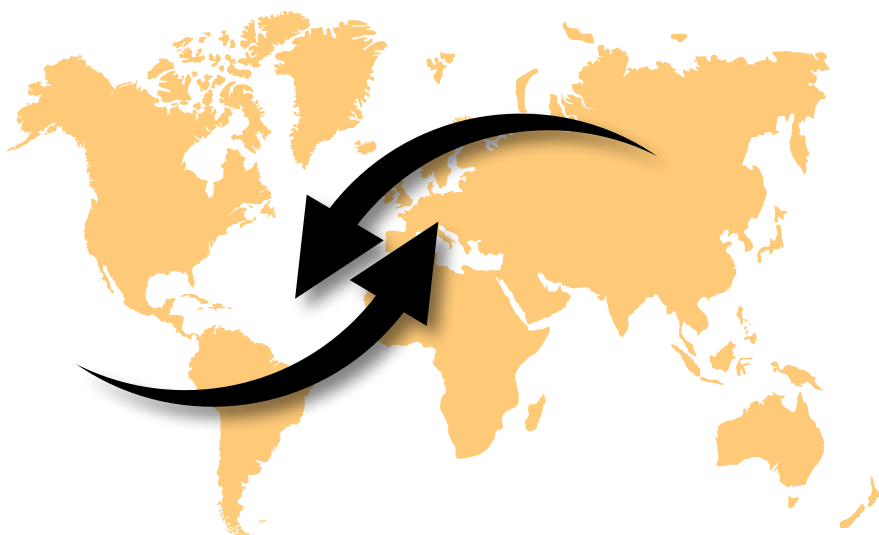
Foto: Polfoto

En tidligere Blackwater-ansat mødte op ved retten, da fire kolleger blev idømt langvarige straffe for massakren i Irak.

” Danmark har også fremadrettet en interesse i at forsvare og fremme de universelle menneskerettigheder

Peter Taksø-Jensen,
regeringens udenrigspolitiske gransker,
der fremlagde sin rapport den 2. maj.

FREMSKRIDT – TILBAGESKRIDT

+ Ny præsident i Myanmar

For første gang i 50 år har Myanmar fået en demokratisk valgt præsident i skikkelse af Htin Kyaw. Partiet National League for Democracy vandt præsidentvalget i marts, og landets frihedsikon Aung San Suu Kyi bliver udenrigsminister. Myanmar har været ledet af militæret siden 1962.

+ Satiretegner løsladt i Iran

Den 29-årige iranske satiretegner Atena Farghadani, der i 2014 blev idømt 12 års fængsel for at tegne medlemmer af Irans parlament som dyr, blev løsladt den 4. maj efter pres fra Amnesty. Under sagen blev Atena blandt andet tvunget til at gennemgå jomfrutest, fordi hun gav hånd til sin advokat.

+ Homo-rettigheder i Færøerne og Italien

Efter flere års debat vedtog det færøske Lagting den 29. april en lov, der giver to personer af samme køn ret til at blive borgerligt gift. To uger senere gik Italiens parlament samme vej og gav homoseksuelle ret til at indgå registreret partnerskab.

+ Ny ombudsmand i Rusland

Den 60-årige Tatjana Moskalkova er ny ombudsmand for menneskerettigheder i Rusland. Som medlem af parlamentet har hun stemt for en række love, der begrænser forsamlingsfriheden og ytringsfriheden, og hun stillede selv forslag om at kriminalisere ”angreb på moralen” efter sagen om Pussy Riot.

+ Præsident lover død over kriminelle

Filippinernes nyvalgte præsident Duterte Rodrigo har varslet total krig mod kriminelle og truer med at henrette tusindvis af indsatte i landets fængsler. ”Glem lovene om menneskerettigheder”, tordnede den 71-årige Rodrigo Duterte i sin sidste store tale før valget den 9. maj.

+ Al Jazeera journalister dømt til døden

To journalister fra det Qatar-baserede medie Al Jazeera blev i maj dømt til døden ved en domstol i Egypten for at have lækket statshemmeligheder til Qatar. Sagen har tidligere præsident Mohamed Morsi som hovedperson. Egyptens stormufti skal nu tage stilling til, om dommene skal stadfæstes.

FODBOLDSPILLERE KRITISERER QATAR

Det skabte overskrifter i internationale medier fra BBC til New York Times, da fodboldspillerne William Kvist og Tom Høgli i en video tog kraftigt afstand fra forholdene for migrantarbejdere i Qatar der knokler under slave-lignende forhold for at bygge de mange faciliteter til VM i 2022.

De to spillere, der til dagligt optræder for FC København, indspillede videoen for Spil-

lerforeningen, som også brugte Amnestys optagelser fra Qatar i filmen. Budskabet til Qatar og FIFA fra Kvist og Høgli er klart: Hvor mange arbejdere skal dø for fire ugers fodbold?

Omtrent samtidig blev et tv-forhold fra Danmarks Radio tilbageholdt af politiet i Qatar i ti timer, hvor de blev afhørt og fik beslaglagt deres optagelser – trods skriftlig tilladelse til at

filme i landet. De to journalister Rasmus Horskjær og Niels Borchert Holm skrev i en kronik i Politiken:

”Om seks år er VM en realitet, og den samlede verdenspresse kommer til landet i hobetal. Hvad gør I så? Fylder landets fængsler til bristepunktet med nysgerrige journalister? Eller er det migrantarbejderne, der skal spærres inde?”

Sygt system

De ved selv præcist, hvem de er, og hvad de har brug for. Men for at få behandling i Danmark skal transkønnede kæmpe sig igennem årelange udredningsforløb, hvor de blandt andet skal bevise, at de ikke er psykisk syge, mentalt retarderede eller hjerneskadede. Tema om krænkelse af transkønnedes rettigheder i Danmark.

Gik der noget galt under din mors graviditet?

For at få behandling i Danmark skal transkønnede først bevise, at de ikke er psykisk syge. Mark Nielsen har ventet i næsten to år på behandling, mens han bliver trukket igennem spørgeskemaer og undersøgelser på Sexologisk Klinik i København.

På den ene side har der været spørgsmålene om paratviden. Hvad gør gær? Hvilken vej skal man rejse fra København til Esbjerg? Keder moderne dans og ballet dig? Spørgsmål, som Mark Nielsen aldrig havde forventet at skulle besvare for at få behandling på et dansk hospital, men som han bare har grinet af og udfyldt for at komme videre.

Men så er der også de mere anklagende spørgsmål: Har du pint dyr, da du var teenager? Har du, inden du blev 15 år gammel, tvunget andre til seksuelle ydelser? Har du sat ild til ting?

Og endelig er der de personlige, intime spørgsmål.

På en skala fra 1 til 5 – hvor tilfreds er du med din klitoris? Er der homoseksuelle i din familie? Hvis ja, så hvem? Tænker du på din far, når du onanerer? Hvor tit har du sex med din kone?

Sukkerknalder og ringeklokker

Igennem de seneste to års forløb hos Sexologisk Klinik i København har Mark Nielsen skullet besvare hundredvis af spørgsmål. Han er også blevet IQ-testet og sat til at sortere plastikbestik, sukkerknalder og ringeklokker for

at bevise, at han ikke var mentalt retarderet.

Han har skullet stå på et ben, strække sin arm til siden og med den anden hånd røre ved sin næse for at vise, at han ikke var hjerneskadet. Ligesom han er blevet bedt om at kontakte sin mor for at spørge hende, om noget gik galt under hendes graviditet og Marks fødsel for 39 år siden.

"Hun blev vred, for hun mente, at jeg som voksen mand selv burde kunne bestemme. Men hun gav mig de oplysninger, jeg bad om, og jeg gav dem videre til Sexologisk Klinik", siger Mark Nielsen.

Ifølge ham har Sexologisk Klinik aldrig oplyst ham om de forskellige undersøgelsers relevans for den behandling, han ønsker. Alligevel har han undertrykt sin trang til at protestere og er gået igennem spørgsmål efter spørgsmål, test efter test:

"Jeg har prøvet at trække nogle grænser, men der er et pres for at udlevere nogle ekstremt intime oplysninger. Hvis jeg ikke svarer på de her spørgsmål eller tager de her tests, så risiker jeg jo at blive smidt på porten og dermed være udelukket fra det eneste behandlingstilbud i Danmark", siger Mark Nielsen.

En af de heldige

Mark Nielsen er transmand. Det betyder, at han blev født i en pigekrop, men at han, lige så længe han kan huske tilbage, har følt, at hans krop var forkert.

Før reglerne i 2014 blev ændret, så det kun er Sexologisk Klinik, der må behandle transkønnede, var han begyndt hos en privatpraktiserende gynækolog, som i dag har lov til at fortsætte den hormonbehandling, som han har modtaget i flere år nu.

Før han begyndte hos Sexologisk Klinik havde han også fået fjernet sine bryster ved en operation i Tyskland. Ligesom med hormonbehandlingerne er den operation sket fuldt lovligt og er betalt af Mark Nielsen selv.

"Jeg er ekstremt privilegeret. Jeg er i hormonbehandling, jeg har fået fjernet mine bryster, jeg har fået juridisk kønsskifte. Jeg er accepteret af min familie, mine venner, kolleger og mine folkeskolekammerater. Jeg har det godt, og det kan jeg blandt andet takke hormonbehandlingerne for", siger Mark Nielsen.

Barberer sig hver anden dag

Siden han begyndte i behandlingen, har han tabt sig betragteligt, hans stemme er blevet dybere, skægstubbene titter frem, og han føler sig stærkere og mere udholdende.

"Hormonbehandling har betydet, at der er meget større overensstemmelse mellem mig og min krop, at min identitet og kønsidentitet endelig er spejlet i min fysik. Når jeg ser på mig selv, så ser jeg nu – efter mere end 30 år – endelig mig", siger Mark Nielsen.

Når han alligevel har henvendt sig til Sexologisk Klinik, skyldes det to ting. Han vil

AMNESTY: YDMYGENDE BEHANDLING AF TRANSKØNNEDE

Mark Nielsen er én af i alt 21 danske transkønnede, som Amnesty har interviewet i sin nye briefing om transkønnedes adgang til sundhed i Danmark.

Stort set samtlige de interviewede, der udgør cirka ti procent af dem, som er i et forløb hos Sexologisk Klinik, beretter om et mistro-

isk og umyndiggørende sundhedssystem, der rutinemæssigt udreder dem for en lang række psykiatriske lidelser som skizofreni, psykopati og personlighedsforstyrrelser, før de kan få adgang til den nødvendige behandling.

"Danmark tvinger transkønnede igennem årelange og ydmygende udredningsforløb. Det

gerne være sikker på at kunne få sin hormonbehandling, selv hvis hans nuværende gynækolog skulle lukke, eller hvis lovgivningen igen skulle ændre sig. Og så vil han gerne have fjernet sin livmoder.

Den operation får tusindvis af danske kvinder foretaget hvert eneste år, men som transkønnet kan han kun få den foretaget via Sexologisk Klinik. Derfor befinder Mark sig nu i et såkaldt observationsforløb, hvor han i tråd med Sundhedsstyrelsens vejledninger skal bevise, at han er i stand til at leve som en mand.

”Ventetiden giver ingen mening. Jeg har jo været igennem hele molevitten. Jeg barberer mig hver anden dag. Men den eneste forklaring, jeg har fået, er, at jeg ikke skal belønnes for at være gået udenom systemet. Der er absolut intet hensyn til mig som patient”, siger Mark Nielsen.

I juni håber han, at hans sag vil blive taget op på en såkaldt konference, hvorefter Sexologisk Klinik vil informere ham om, hvor vidt de vil give tilladelse til en operation, eller om de – to år efter Marks første henvendelse – beslutter at gå imod hans ønske.

Kede af kritikken

AMNESTY har givet Sexologisk Klinik mulighed for at kommentere på Mark Nielsens beretning, men Sexologisk Klinik oplyser, at den af hensyn til tavshedspligten ikke kommenterer på enkeltsager.

I et svar til AMNESTY sendt per mail via Region Hovedstaden Psykiatri's presseafdeling skriver leder af Sexologisk Klinik, Annamaria Giraldi:

”Vi er selvfølgelig meget kede af, at der er kritik af forløbene, og har derfor indledt et samarbejde med brugerne samt en intern proces med henblik på at opnå forbedringer. Vi bruger også input om mulige forbedringer fra mange tilfredse brugere, der er glade for kontakten og oplever, at de får den ønskede støtte og hjælp”. Ø

” Ventetiden giver ingen mening. Jeg har jo været igennem hele molevitten. Jeg barberer mig hver anden dag.

er uværdigt og et brud på deres rettigheder”, siger Helle Jacobsen, kampagneleder i Amnesty Danmark.

Amnestys rapport konkluderer, at transkønnedes ret til sundhed og privatliv systematisk krænktes i det danske sundhedssystem. Samtidig kritiserer Amnesty, at private lægeklinikker

med speciale i behandling af transkønnede på grund af nye retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen i 2014 blev truet med lukning, hvis de indledte hormonbehandling af nye klienter.

Monopolet hos Sexologisk Klinik har både skabt længere ventetider og fået flere transkønnede til at tage sagen i egen hånd ved at blive opereret i

udlandet eller sprøjte sig selv med hormoner uden lægelig kontrol, dokumenterer Amnesty.

”I Danmark burde vi sikre, at transkønnede har adgang til hormoner og operationer, hvis de ønsker det – uden unødvendig bureaukratisk indblanding eller forsinkelser”, siger Helle Jacobsen.

Patient eller forsøgskanin?

Flere transkønnede vil nu klage over Sexologisk Klinik, der uden deres samtykke har indsamlet private oplysninger til fremtidig forskning. "Etisk uforvarsligt", kritiserer ekspert. Sexologisk Klinik afviser og ændrer forklaring om formålet med de stærkt kritiserede spørgeskemaer.

I Mark Nielsens og andre transkønnedes journaler hos Sexologisk Klinik ligger oplysninger om seksuelle vaner, homoseksualitet i familien og andre dybt personfølsomme informationer. De oplysninger har de transkønnede skullet afgive under det såkaldte udredningsforløb på klinikken, og Mark Nielsen fortæller til AMNESTY, at han har følt sig tvunget til at svare på klinikkenes mange spørgeskemaer af frygt for ellers ikke at kunne få behandling.

Men af Amnesty's nye rapport om transkønnede, der udkom i marts, fremgår det, at de personlige data ikke kun er indsamlet med henblik på at tilbyde behandling af de transkønnede. Sexologisk Klinik bruger dem også til forskning, udtalte lederen af Sexologisk Klinik, Annamaria Giraldi, til Amnesty's researchere:

"Mange af svarene bruger vi til forskning. Det er blandt andet, fordi der er så relativt få transkønnede, så det er en måde at blive klogere på. Nogle af svarene bruger vi for at evaluere. Men rigtigt meget af det er for simpelthen at blive klogere og kunne lave noget vidensopsamling. Det er det, det primært bliver brugt til".

Etisk uforvarsligt

Og den metode møder hård kritik fra Christian Groes, antropolog og lektor ved Roskilde Universitet med speciale i køn.

"Det er fagligt set problematisk, fordi det ikke er sikkert, at du kan stole på informationerne, når de er givet i forbindelse med behandling og ikke forskning. Og det er etisk uforvarsligt, fordi forskerne og behandlerne er i en dobbeltrolle, og udleveringen af de her oplysninger for de transkønnede jo bliver set som en betingelse for at opnå behandling", siger Christian Groes til AMNESTY.

Sexologisk Klinik's fokus på forskning væk-

ker også både forbavelse og vrede hos Mark Nielsen:

"Når jeg udleverer så intime oplysninger, kan det så bruges i forskningssammenhæng, uden at jeg har givet tilladelse til det? Uden at jeg overhovedet er blevet gjort bekendt med det? Jeg forstår simpelthen ikke, at det kan lade sig gøre", siger Mark Nielsen.

Sammen med flere andre transkønnede vil han derfor nu klage til både Styrelsen for Patientsikkerhed, der formelt fører tilsyn med det danske sundhedsvæsen, samt Datatilsynet, der fører tilsyn med persondataloven. Den foreskriver, at der som udgangspunkt er oplysningspligt, når myndigheder indsamler persondata til brug i eksempelvis forskningsprojekter.

Overlæge ændrer forklaring

AMNESTY har bedt Sexologisk Klinik om at uddybe, hvilken forskning der bedrives, og om de transkønnede patienter oplyses om, at forskning er et primært formål med klinikkenes stærkt kritiserede spørgeskemaer. AMNESTY har også bedt Region Hovedstaden Psykiatri om at redegøre for, hvilken lovhjemmel de – som den ansvarlige sundhedsmyndighed for behandlingen af tran-

skønnede – har til at indsamle data om de transkønnede til brug i forskning.

Men Sexologisk Klinik stiller ikke længere op til interview. I stedet svarer Annamaria Giraldi via presseafdelingen i Region Hovedstaden Psykiatri per mail, at det er en "misforståelse", at der foregår forskning på baggrund af data indsamlet via klinikkenes meget omdiskuterede spørgeskemaer, som i nogle dele stammer fra 1950'erne:

"Vi indsamler aktuelt ikke information til forskning. I det omfang, at loven stiller krav om samtykke i eventuelle fremtidige forskningsprojekter, vil vi naturligvis indhente dette", skriver Annamaria Giraldi. Tilsvarende lyder det i en mail fra Region Hovedstaden Psykiatri, at der "ikke har foregået eller for nuværende foregår forskning, hvor spørgeskemaer eller andre data indgår".

Forskning er dog et fremtidigt ønske, hedder det:

"Med hensyn til forskning vedrørende voksne, transkønnede personer og eventuel brug af journaldata, inklusiv data fra spørgeskemaerne, så er det vores ønske, at der udarbejdes et forskningsprojekt i fremtiden", skriver Region Hovedstaden Psykiatri.

HVAD ER TRANSKØNNETHED?

Transkønnede er mennesker, hvis kønsidentitet er forskellig fra det fysiske køn, de er blevet født med. De kan vælge at undergå ingen, nogle eller alle former for kønskorigerende behandling, fra hormonbehandling til kirurgiske indgreb.

Hormonerne betaler de selv, men det kræver en godkendelse fra Sexologisk Klinik, før de kan købe dem lovligt, ligesom sundhedsvæsenet skal overvåge behandlingen.

Cirka 200 transkønnede går aktuelt i forløb hos Sexologisk Klinik, der siden 2014 har været det eneste sted i Danmark, som må udskrive hormoner og tilbyde behandling. Siden da er ventetiderne på behandling for transkønnede firedoblet.

SEXOLOGISK KLINIK

BEHANDLING

FORSKNING

Sexologisk Klinik dementerer

Da AMNESTY påpeger, at de nye svar fra Sexologisk Klinik og Region Hovedstaden strider mod de oplysninger, som overlæge Annamaria Giraldi personligt har givet til Amnesty's researchere og siden godkendt før rapportens udgivelse, vender Annamaria Giraldi tilbage med et dementi af sine første udtalelser:

”Vi vil gerne basere vores behandling på evidens, og det kræver, at vi tænker forskning ind i behandlingen. Vi har også et ønske om i fremtiden at kunne forske på området, og det er dét, der skulle have fremgået tydeligt af citatet. Men jeg vil gerne igen understrege, at skemaerne ikke har været brugt i forskningssøjemed”, skriver Annamaria Giraldi via presseafdelingen i Region Hovedstaden Psykiatri.

Indirekte tvang

Men modellen med først at indhente personoplysninger til brug for udredningen og siden indhente tilladelse til at anvende samme informationer til forskning uden samtykke fra de transkønnede patienter, er ikke i orden, mener lektor Christian Groes.

”Det står jo på side et i den videnskabetiske lærebog: Man indhenter samtykke, og man informerer, når man vil lave forskning med personlige oplysninger, som man indhenter via spørgeskemaer. Denne her praksis er jo nærmest det modsatte. Der indsamles data under indirekte tvang”, siger Christian Groes.

Han henviser til, at ansatte på Sexologisk Klinik i et nyligt afsluttet forskningsprojekt netop har anvendt data fra journalerne på klinikens tidligere patienter. Resultaterne er blandt andet offentliggjort i det internationale lægetidsskrift *Journal of Sexual Medicine*.

Christian Groes har i april rettet henvendelse til De Videnskabetiske Komiteer for Region Hovedstaden for at bede dem tage stilling til, om det er etisk forsvarligt at drive forskning på denne måde:

”Hvis det her danner præcedens for, hvordan man kan arbejde videnskabeligt, så kan det vende op og ned på principperne for fri forskning”, siger han.

Også Mark Nielsen håber på en afklaring:

”Jeg havde ikke afgivet de her oplysninger, hvis jeg vidste, at de senere kunne indgå i forskning. Det handler i bund og grund om, at jeg burde kunne være sikker på, at jeg bliver behandlet som en patient med rettigheder og ikke som en forsøgskanin. Det er jeg ikke i dag”, siger Mark Nielsen. Ø

VEJEN TIL EGEN KØNSIDENTITET

Siden Sundhedsstyrelsen i 2014 bremsede muligheden for at få privat behandling, er danske transkønnede tvunget til at gå igennem årelange udredningsforløb hos Sexologisk Klinik, hvis de ønsker lovlig adgang til hormonbehandling eller kønskorrigerende kirurgiske indgreb.

1 HENVISNING FRA LÆGEN

Det første, du skal gøre, er at bede din egen læge om en henvisning til Sexologisk Klinik på Rigshospitalet. Du udfylder spørgeskemaer som forberedelse til første samtale.

2

VISITATIONSSAMTALE PÅ SEXOLOGISK KLINIK

Dit første møde på Sexologisk Klinik er en kort samtale med en psykolog eller psykiater, der spørger, hvordan du gennem de forskellige faser af dit liv (barn, teenager, voksen) har oplevet at være transkønnet. Du bliver også spurgt om kærester og sex. Derefter vurderer Sexologisk Klinik, om de kan tilbyde dig et forløb.

UDREDNINGSFORLØBET

3

I spørgeskemaerne skal du svare på spørgsmål som "ser du nogle gange ting, andre ikke kan se?", eller "føler du, at Gud taler til dig?" Efterfølgende skal du til samtale med en behandler om dine svar.

Første forløb består af et antal samtaler med en behandler samt flere spørgeskemaer, en fysisk undersøgelse og en pårørendesamtale. Her skal dine forældre eller andre pårørende interviewes, og du skal deltage i en 'fotosamtale', hvor I gennemgår billeder af dig, fra du var baby og op til nu.

Spørgeskemaerne handler om dit forhold til din krop, og hvordan det har udviklet sig over tid. De følges op af en samtale med en behandler.

Den fysiske undersøgelse indebærer, at en læge skal se hele din krop, inklusiv kønsdele. I dette forløb vil Sexologisk Klinik gerne have, at du lever som det køn, du føler dig som = real life experience.

Til pårørendesamtalen vil der være fokus på, hvordan du var som barn, og hvordan din relation til dine forældre er. Nogle behandlere spørger til praktiske ting som legetøj og legekammerater – om du legede med piger eller drenge. Andre er mere interesserede i jeres familie.

Efter udredningsforløbet bliver din sag taget op på en konference, hvor din behandler fremlægger den for resten af det multidisciplinære team, som beslutter, om du kan forsætte til næste forløb. Herefter vil nogle blive tilbudt hormoner, og andre vil ikke.

4 OBSERVATIONSFORLØBET

Efter det første forløb vil der gå lang tid, hvor du udelukkende går til samtaler med din behandler. Her snakker I om dig i fortid, nutid og fremtid. I alle samtaler vil der være et stort fokus på sex. Du vil for eksempel blive stillet spørgsmål som: "Hvordan onanerer du? Hvem/hvad tænker du på, når du onanerer? Hvordan har du sex? Er du den passive eller udfarende under samleje?" Der indgår en standardiseret personlighedstest samt en intelligencetest.

LOGISK TÆNKNING

En masse genstande bliver lagt på et bord. Du får en af dem og skal så vælge nogle af de andre, som du synes, er i samme kategori. Derefter bliver der lagt et antal genstande op foran dig, og så skal du sige, hvad du synes, de har til fælles.

RORSCHACHTEST

Består af ti kort med blækklatrer på, hvor du skal sige, hvad du ser i de billeder.

ORDKATEGORIER

Du får to ord og bliver bedt om at finde et begreb, der beskriver dem begge. For eksempel "sav og økse" eller "løve og hund".

PARATVIDEN

Du får stillet et antal paratvidensspørgsmål som for eksempel "hvor ligger Sahara?" eller "hvis man rejser fra København til Esbjerg, i hvilken retning rejser man så?"

Efter dette forløb kommer din sag igen på konference, og når du er godkendt her, vil du blive tilbudt hormoner, hvis du ikke fik dem efter første forløb. Operationer kommer først, når du har været observeret i et år på hormonbehandling. Med observation menes samtaler en gang om måneden med en psykolog eller psykiater.

Jeg følte mig som en kriminel

Udsigten til at skulle vente i årevis på behandling gjorde 29-årige Elias Magnild så desperat, at han ikke så anden udvej end at skaffe hormoner ulovligt og sprøjte sig selv.

Elias Magnild glemmer aldrig den dag i november 2014, hvor han første gang skulle have en indsprøjtning med testosteron.

”Det var hjemme hos en af mine venner, som kunne finde ud af at injicere. Han havde kanyler, sprit og det hele, og det var en ret voldsom oplevelse. Jeg var så nervøs, at jeg fik kvalme. Jeg skulle have fire milliliter, hvilket er ret meget, så vi delte det op, så jeg fik en injektion i hver balle. Det er en tyk og olieret væske, og det gjorde pisseondt at få sprøjtet det ind. Det var som at få en kæmpe lammer, og jeg kunne næsten ikke gå bagefter”, fortæller Elias.

Han var udmærket klar over, at seancen var ulovlig, fordi hormonpræparatet på bordet foran ham var udskrevet til en anden. Men det blev overskygget af glæden ved at komme i gang med de injektioner, der ville komme til at ændre hans liv.

”Det var ret mærkeligt, fordi jeg gjorde noget, der var meget vigtigt for mig, men som også gav mig en følelse af pludselig at være kriminel. Samtidig foregik det på et værelse og ikke hos en læge, og det føltes lidt forkert. Men ellers var jeg bare lykkelig for, at det endelig skete. Jeg satte mig hjem med det samme og var meget ivrig efter, at det skulle begynde at virke. Det var en virkelig fed følelse, men samtidig var jeg også bange for, hvad det indebar. Om noget kunne gå galt”.

En dag for sent

Få måneder tidligere havde Elias ikke forventet, at han skulle bryde loven og selvmedicinere. Tværtimod tegnede det hele lyst i september 2014. Efter flere års overvejelser om at begynde på hormoner havde han fået en tid hos gynækologen Peter Bagger, der tidligere

havde hjulpet adskillige transkønnede med præparater som testosteron og østrogen.

Dermed kunne den filosofistuderende københavner endelig begynde at ændre den krop, som han altid havde haft det så svært med. Men dagen før samtalen lukkede Peter Bagger ned for behandlingen af transkønnede på grund af nye retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen.

”Jeg blev fuldstændig slået ud”, fortæller Elias. ”Jeg var så langt nede, da jeg fandt ud af, at jeg alligevel ikke kunne få hormoner. For alternativet var, at jeg skulle igennem Sexologisk Klinik. Og det havde jeg tidligere valgt fra, fordi jeg vidste, at behandlingen var dårlig og ventetiden alt for lang. Det kunne jeg ikke holde til mentalt set. Så jeg besluttede mig ret hurtigt for, at jeg ville selvmedicinere”.

Inden da havde han researchet grundigt på hormonbehandling og dens virkninger og haft mange og lange snakke med transpersoner, der havde været i hormonbehandling i flere år.

Løj for sin læge

Han gik straks i gang med at kontakte sit netværk i transmiljøet for at høre, om der var nogen, der havde ekstra testosteron liggende eller kunne skaffe noget fra udlandet. Efter en uges tid var der bid. En ven ville dele sin recept på hormonpræparatet Nebido med ham.

Men da det ophober sig i kroppen i tre måneder ad gangen, og Elias ikke vidste, hvordan han ville reagere på injektionerne, fandt han en anden mulighed i form af en hormongel, som man smører på kroppen hver dag. Det kunne han skaffe igennem nogle venner, der havde nok til en måned eller to. Inden den første påsmøring tog Elias fat i sin egen læge.

”Det er ikke fordi, at man dør af at selvme-

dicinere, men det er ret vigtigt, at man holder øje med en masse tal og særligt hormonbalancen. I forvejen var jeg pisse stresset og bange, så jeg besluttede mig for at gå op til min læge og spørge, om hun ville tage blodprøver på mig. Jeg var bange for, at hun ville sige nej, så jeg løj og fortalte hende, at jeg havde hormonerne fra en læge i Tyskland, der fulgte mig. Så det eneste, hun skulle gøre, var at tage blodprøver og give mig tallene – så skulle jeg nok sende dem derned”.

Den forklaring accepterede lægen, der regelmæssigt tog blodprøver, hvorefter Elias fik dem aflæst hos en ven, der kunne tyde tallene.

Bekymrede forældre

Allerede da muligheden for at komme i lovlig og sikker behandling hos Peter Bagger var forsvundet, havde Elias indviet sine forældre i sin beslutning om at selvmedicinere. De forstod beslutningen, men var også bange, da Elias i november 2014 besluttede at gå skridtet videre og begynde med injektionerne.

”De sagde, at de håbede, at jeg vidste, hvad

"Man gambler jo på en måde med sit eget helbred, når man selvmedicinerer", siger Elias, der i dag er i behandling på Sexologisk Klinik.

jeg gjorde. De vidste godt, at det ikke nyttede noget at sige, at jeg ikke skulle gøre det".

Heldigvis for Elias tog hans krop godt imod injektionerne, og blodprøverne viste sig at være fine. Alligevel følte han sig ikke på helt sikker grund til at begynde med.

"Man gambler jo på en måde med sit eget helbred, når man selvmedicinerer. Og det var sygt stressende og virkelig hårdt, fordi jeg hele tiden gik og var bange for, om jeg gjorde det rigtigt, og om der nu var noget galt. Hvis jeg havde ondt i halsen en dag, var det så på grund af testosteronen, eller var det bare almindelig sygdom? Det kræver en enorm mental styrke og et godt netværk at gøre sådan noget uden om sundhedssystemet. Og hvis jeg ikke havde haft andre transpersoner at tale med, så havde jeg ikke klaret den".

Ny stemme

Men frygten for mulige bivirkninger forsvandt, da gevinsten viste sig efter en måneds tid. Elias stemme begyndte at gå i overgang. Den fik en mørkere lyd.

"Det var så fantastisk. Jeg har aldrig kunne lide min stemme. Jeg ved godt, at folk generelt ikke kan lide at høre sig selv på bånd. Men jeg kunne virkelig ikke lide min egen stemme. Derfor har jeg tit talt lavere i store forsamlinger eller ubevidst ikke sagt noget. Da jeg så begyndte at få en dybere stemme, var det som om, at jeg kunne genkende den. Det var den stemme, jeg altid skulle have haft. Og når jeg hører mig selv på bånd nu, er det sådan 'fuck, det er mig!', siger Elias og fortsætter:

"Jeg kan også huske første gang, jeg skulle barbere mig. Det var en pissefed oplevelse. Det var fantastisk at stå nede i Kvickly og købe barberskum og tænke, at det måtte jeg gerne – og at der ikke var nogen, der kiggede underligt på mig, mens jeg gjorde det".

Angst for hul i behandlingen

Men Elias havde fra begyndelsen vidst, at forsyningerne med hormoner ville slippe op på et tidspunkt. Hans vens recept varede i to år, så der blev regnet på, hvornår de skulle begynde at finde et alternativ.

"Vi var hele tiden bange for, at nogen skulle opdage det og inddrage recepten, eller at Sundhedsstyrelsen lukkede ned for recepter til transkønnede. Så det var ret panikagtigt at gå ned på apoteket for at finde ud af, om der også lå en pakke denne gang. Hvis der gjorde det, vidste vi, at vi var sikret i tre måneder mere".

Risikoen for at skulle stoppe med hormonerne igen fik ham til at tage fat i sin læge, der skrev en henvisning til Sexologisk Klinik i København, hvor han havde sin første samtale i september 2015.

"Jeg vidste, at jeg ikke én gang til kunne skaffe hormoner uden om systemet. Det var simpelthen for hårdt. Så Sexologisk Klinik var min eneste mulighed, og da jeg kom derind, sagde jeg direkte til dem, at jeg havde hormoner til cirka et år, og at min største bekymring var, at der ville komme et hul i min hormonbehandling."

Endelig sig selv

Til Elias' store overraskelse lovede behandleren, at der højst ville gå tre måneder, inden han havde en recept i hånden. Så i dag får han på fuld lovlig vis – og med lækker hjælp – injektioner og går til regelmæssig kontrol på Gynækologisk Ambulatorium på Rigshospitalet. Fra første undersøgelse fik han at vide, at alle tal er, som de skal være.

"Jeg kunne bare mærke, hvordan halvdelen af års læs af bekymringer og stress forsvandt fra mine skuldre. Og jeg har det så meget bedre i dag. For første gang i mit liv er jeg glad for min krop. Jeg kan kigge mig i spejlet og synes, at jeg er flot. Det har jeg aldrig prøvet før. Jeg er blevet mere selvsikker og udadvendt, og jeg har ikke længere problemer med at gå på gaden eller være i store forsamlinger. Jeg føler, at folk nu ser mig, som den jeg er".

Gynækolog: Jeg svigter mit

Michael Lützhøft Hansen har behandlet transkønnede med hormoner i 15 år. Men på grund af et forbud fra Sundhedsstyrelsen må han i dag afvise dem, når de møder grædende op i hans klinik. "Det er styrelsens ansvar, hvis folk fejlmedicinerer sig", siger han.

"De står og banker på min dør og er depressive. Andre ringer grædende til min sekretær og plager om at få en tid. Men jeg må ikke hjælpe dem, selv om jeg ved, at jeg kan. Derfor føler jeg faktisk, at jeg svigter mit lægeløfte".

Sådan lyder det fra Michael Lützhøft Hansen, der er speciallæge i gynækologi og en af de mest erfarne i Danmark, når det kommer til hormonbehandling af transkønnede. Mere end 50 personer har gennem de sidste 15 år fået hjælp på hans klinik i København, men den mulighed lukkede Sundhedsstyrelsen i december 2014.

Her fik Michael Lützhøft Hansen og andre privatpraktiserende gynækologer at vide, at de ikke måtte optage flere patienter, men at de gerne måtte fortsætte behandlingen af dem, der allerede var i et forløb.

Siden har danske transkønnede kun haft mulighed for at få hormoner igennem Sexologisk Klinik, hvor de skal have stillet diagnosen "transseksualisme" for at få adgang til behandling. Men den lange sagsbehandlingstid kan mange af dem ikke overskue.

"De føler sig umyndiggjort og vil ikke vente i årevis på, at Sexologisk Klinik skal bestemme, hvordan deres liv skal være. Derfor ender nogen af dem med at udsætte sig selv for unødigt fare ved at selvmedicinere. Og hvis du køber hormoner uden for landets grænser og uden om de officielle kanaler, ved du jo i princippet ikke, hvad det er, du sprøjter ind i kroppen", siger Michael Lützhøft Hansen.

Risiko for bivirkninger

Ifølge gynækologen er det også et problem, at de transkønnede ikke med sikkerhed ved, om de får den rigtige dosis, og at der ikke bliver fulgt professionelt op på behandlingen. Dermed risikerer de bivirkninger i form af forhøjede blodprocenter og sukkersyge.

Flere selvmedicinerende transkønnede har

da også henvendt sig til Michael Lützhøft Hansen for at bede om at blive overvåget. En af dem er en transmand, der allerede er opereret og flere gange har været på Sexologisk Klinik, hvor han sammen med sine forældre har haft så dårlige oplevelser, at han har klaget til Sundhedsstyrelsen.

"Jeg har spurgt Sundhedsstyrelsen, om jeg måtte tage denne specifikke patient i behandling og fik et ikke-svar, der udelukkende henviste til retningslinjerne", siger Michael Lützhøft Hansen, der mener, at Sundhedsstyrelsen er mere bange for hormonbehandling, end den har grund til.

Grundig forberedelse på behandling

Når Michael Lützhøft Hansen tog transkønnede i behandling på sin klinik, havde han først en lang indledende samtale med dem, hvorefter de blev undersøgt fra top til tå. Ved næste konsultation blev der gennemgået blodprøver og udleveret et spørgeskema, der er baseret på en international vejledning om transkønnethed. Derudover fik de måske kommende patienter en grundig gennemgang af, hvad en hormonbehandling går ud på, og hvilke risici der kan være.

”Det er mennesker, der er meget afklarede om, hvad de vil. Typisk har de tænkt over det i både ti og 15 år

lægeløfte

Efter at have skrevet under på en erklæring om informeret samtykke kunne de i princippet komme i behandling umiddelbart efter. Og så ville de typisk blive kontrolleret tre og seks måneder efter med blodprøver.

”Det er mennesker, der er meget afklarede om, hvad de vil. Typisk har de tænkt over det i både ti og 15 år, og man kan jo trække sig ud af det igen, hvis man fortryder. Det har jeg kun oplevet én gang i al den tid, jeg har behandlet transkønnede”, siger Michael Lützhøft Hansen.

Flyver fra klinikken

Han kalder transkønnede for ”en meget ressourcekrævende patientgruppe”, fordi der ofte er mange og lange samtaler. Men det opvejes af de positive resultater af hormonbehandlingen.

”De flyver nærmest fra min klinik efter den første injektion. Det er en utrolig lettelse for dem, og de føler, at de endelig kan komme i gang med deres liv”, siger Michael Lützhøft Hansen, der stadig følger sine gamle patienter ved at ringe til dem for at høre, hvordan det går.

På klinikken har han en hel sagsmappe liggende med transkønnede, som gerne vil i behandling hos ham. Men de må altså enten vente på at komme ind på Sexologisk Klinik eller ty til selvmedicinering.

”Jeg har sagt direkte til Sundhedsstyrelsen, at når jeg ved, at jeg kan hjælpe, og de så siger, at jeg ikke må, så er det deres ansvar, hvis folk fejlmedicinerer sig selv”, siger Michael Lützhøft Hansen. ◊

#Sygtsystem

Amnestys arbejde for transkønnedes rettigheder blev indledt i 2013 med en rapport om juridisk kønsskifte, og i marts 2016 lancerede vi kampagnen #Sygtsystem om transkønnedes ret til sundhed i Danmark. Et af målene er at få fjernet transkønnethed fra listen over psykiske sygdomme.

18

Møder Amnesty har holdt med blandt andre Sundhedsstyrelsen, sundhedsordførerne på Christiansborg, Sexologisk Klinik, Region Hovedstaden Psykiatri og de transkønnede, som i årevis har kæmpet for deres rettigheder.

2.000

Frivillige aktivister, Amnesty-medlemmer og transkønnede, som med personlige breve til samtlige sundhedsordførere i Folketinget har opfordret til at sikre transpersoners adgang til sundhed.

50.000

Danskere, der ved redaktionens afslutning har skrevet under på Amnestys opfordring om, at transkønnethed fjernes fra Sundhedsstyrelsens liste over psykiske sygdomme.

84

Procent af de adspurgte danskere, der i en Voxmeter undersøgelse foretaget for Amnesty har svaret, at de ikke mener, at transkønnede er psykisk syge.

55

Debataftener, demonstrationer, oplysningsevents og underskriftsindsamlinger, som er arrangeret af Amnesty-aktivister fra landets gymnasier, lokale Amnesty-grupper samt transaktivister i hele Danmark.

Lige nu tegner der sig et politisk flertal for, at transkønnede skal tages af listen over psykiske sygdomme. Hjælp os med at presse på for, at det sker.

Send en SMS med teksten

TRANS til **1220**.

Det koster kun almindelig SMS-takst.

DRÆB ELLER DØ

De er opkaldt efter dødelige myrer. Og som sådanne har Las Maras siden 1980'erne spredt sig fra Los Angeles til Centralamerika og Sydamerika i et netværk af bander, mordere og narkobaroner.

De forbryder sig næsten frit i Honduras, hvor 96 procent af alle mord aldrig bliver opklaret.

Mød bandemedlemmet, bedemanden, generalen og præsten.

Eksbandemedlem Cesar siger, at han burde have været dræbt mindst fem gange under sin tid i miljøet.

SAN PEDRO SULA, HONDURAS

Bandemedlemmet

Mit navn er Cesar Ramos, og jeg er tidligere bandemedlem.

Jeg røg crack, mens jeg horede.

Jeg tog stoffer, drak sprut og sniffede lim og kokain og fortynder. Jeg stjal, overfaldt fremmede på gaden med pistoler og geværer og tæskede dem.

Jeg voldtog kvinder. Jeg voldtog piger. Jeg voldtog drenge, som om de var piger. Sådan var livet på gaden. Gaden var min verden og mit liv, og mine øjne var lukkede.

Min far er fra Honduras. Min mor er fra El Salvador, hvor jeg blev født. Da jeg var 11 år, gik de hver til sit. De blev aldrig rigtigt skilt. Min far forlod os bare. Det var en bombe i mit liv. Indtil da havde jeg intet kendt til laster, onde ord, dårlige venskaber eller gadebander.

Gaden blev mit nye hjem. Jeg stjal penge fra folk, lagde mig til rette i en affaldscontainer og lod mig forsvinde i stoffer og alkohol i dage og uger.

Jeg mødte en pige, men selvom vi blev kærestere, blev jeg værre. Jeg skaffede en pistol og brugte den til at stjæle. Jeg ønskede at indgyde respekt og sprede rædsel.

"Her kommer Cesar, rør ikke ved ham", skulle de andre sige.

Samtidig gav jeg penge til min mor, så hun kunne købe mad.

Jeg var 15, da jeg begyndte at hænge ud med Las Maras. Jeg havde siddet i ungdomsafdelingen i et fængsel, og da jeg kom ud, bemærkede gangsterne en ny attitude i mig. Jeg fortalte dem min historie. De døbte mig Cigarillo, og så røg vi hash.

"Du bliver en god soldat, Cigarillo. Får du lyst til at ryge, er vi her for dig".

Jeg røg og røg og blev prøvemedlem i banden. Jeg fik, hvad jeg havde brug for: En ny familie.

Jeg begyndte at løbe ærinder for gruppen. Det var jeg nødt til, for jeg var den nye. Man adlyder, hvis man vil være med. Ellers betaler man med sit liv.

Parat til at dø

Jeg blev leder af 14 drenge, men jeg adlød min overordnede, ligesom han adlød sin. Kæden af ledere var lang. Den bevægede sig fra gaden, ind i fængslerne og ud på gaden igen.

Den, der bliver en del af Las Maras, er parat til at dø. Om han så skal slå ihjel. Jeg fortsatte, og jeg lærte. Jeg fik missioner. Bring mig dit og gør dat. Hold udkig natten lang. De testede min loyalitet til det yderste.

I nogle lande skal man voldtage kvinder for at blive optaget i gruppen. Ikke i Honduras. Her siger vi: "Kvinder er også mennesker". Vi

SAN PEDRO SULA – DØDENS BY

San Pedro Sula er Honduras' næststørste by med godt en million indbyggere. Byen er landets industrielle centrum, men er også knudepunkt for narko- og våbenhandel mellem Syd- og Nordamerika.

Politiet og retsvæsenet i Honduras er svagt, og i kombination med lange kystlinjer og tyndt befolkede områder gør det landet til et godt indgangssted for narkotika fra Sydamerika.

Flere opgørelser viser, at San Pedro Sula har verdens højeste mordrate med over hundrede gange så mange mord som i Danmark.

Kriminaliteten har ført til massemigration fra San Pedro Sula. Især mindreårige flygter mod USA.

vil ikke udsætte vores mødre og døtre for den slags. I stedet skal man dræbe for at gøre sig gældende, og til sidst, for at blive fuldbyrdet medlem, skal man modtage gruppetask i 13 sekunder uden at kæmpe imod.

Skar arme og ben af

Gruppen var grundigt organiseret og inddelt i afdelinger. Nogle var lejermordere, indkrævede gæld eller afpressede. Andre kidnappede og skar arme og ben af folk. Selv solgte jeg stoffer.

Grådighed gennemsyrrer vores land. Alle vil have penge og magt. Også mig. Jeg var fattig. Jeg gik ud af sjette klasse. Der var intet arbejde til mig. Spurgte jeg om arbejde på et kontor, sagde de nej, så da jeg blev tilbudt et job som pusher, tog jeg det.

Jeg tjente det samme, som jeg ville have tjent på et kontor med aircondition. Hvis jeg på ét sekund kunne tjene 5.000 kroner på at skyde en mand, hvorfor skulle jeg så ikke gøre det?

Jeg fik en pistol i hånden, og vi fandt vores

offer. Vi slog og sparkede ham, til han lå ned. Mens vi trykkede ham mod jorden, mærkede jeg, at jeg var blæst. Jeg følte mig ikke ved mine fulde fem. Jeg drak mig altid fuld eller røg mig skæv, når vi gjorde den slags. Jeg satte min finger på aftrækkeren og sigtede på hans næse.

"Stop", sagde min makker, "du gør det ikke".

Jeg var tæt på. Jeg ved ikke, hvorfor jeg fik lyst til at mærke følelsen af at slå et andet menneske ihjel. Jeg havde blæst hovedet af ham, hvis ikke der var blevet sagt stop.

Vi efterlod ham gennembanket og gik hvert til sit. Bagefter fandt jeg ud af, at min kompagnon senere gik tilbage. Ham, der reddede offeret, endte med at dræbe ham.

Hver dag så vi døden

På én dag kunne jeg se seks blive dræbt. På en uge kunne jeg se 10, 100 eller 200. Det gik op og ned. Ikke alle dage var ens, men hver dag så vi døden. Nogle blev skudt i forsøg på at stikke af fra politiet. Andre blev dræbt helt

uden grund. Dræb eller du bliver dræbt. Sådan er reglerne.

Der kom en tid, hvor jeg følte mig klemmt ind i et hjørne. Der var ingen udvej. Mit sind blev for tungt. Jeg havde set for meget. Las Maras er som en bikube. Bevæger man sig ind i den, får man alvorlige problemer. Jeg sov dårligt om natten. Jeg gemte mig under en seng i et hotelværelse. Selvom jeg ikke var kristen, satte jeg en kristen tv-kanal på og skruede højt op for lyden for at overdøve lyden af skud fra gaden. Jeg forsøgte at flygte fra rædslerne med stoffer og alkohol, men misbruget fik mig ud i mere ballade. For alt hvad jeg har gjort, burde jeg stadig sidde i fængsel.

Gud fik mig ud i live

For to år siden slap jeg fri. To dage før jul mistede jeg de stoffer, som jeg skulle have solgt, og jeg vidste, at jeg ville blive straffet, hvis jeg vendte tilbage til min overordnede uden penge. Jeg kan ikke sige, hvordan jeg lavede nye penge, men jeg betalte, hvad jeg skyldte, og han sagde:

"God dreng. I morgen får du flere stoffer, og så får du kontrol over tingene her".

"I morgen tager jeg til El Salvador for at give penge til min familie", sagde jeg.

Han gav mig lov til at rejse. Jeg vendte aldrig tilbage.

Samtlige de 14 drenge, som jeg var leder for, tog deres tasker og blev fuldbyrdede medlemmer. Tre af dem forlod gruppen ligesom mig. Én er stadig med. 10 blev dræbt. Hvad, du giver, er, hvad du får. Dyrk mangoer, og du får mangoer. Dyrk døden, og du dør.

Gud fik mig ud i live. Der findes ingen andre forklaringer. Jeg burde være død mindst fem gange, men jeg lever. Kun fordi Gud er barmhjertig, lever jeg.

I kødet mellem min tommel- og pegefinger har jeg med en nål og batterisyre tatoveret tre prikker, som har hver deres betydning: Kirkegården, fængslet og hospitalet. Det er tre steder, som alle gangstere jævnlige stifter bekendtskab med. Vanvittigt liv, betyder prikkerne.

Jeg har også en halvfærdig tatovering over skulderen. Den blev aldrig færdig, for maskinen gik i stykker. Det var meningen, at den skulle forestille livets to ansigter: Det grinnende og det sørgmodige.

Man er nødt til at smile, når man mindst har lyst.

Senere kan man græde ud.

Militæret har forsøgt at få kontrol over landets næststørste fængsel i San Pedro Sula, som er styret af bandemedlemmer.

Jaime Soriano får at vide i telefonen, at hans bror, Pedro Soriano, netop er blevet skudt og dræbt.

Pedro Soriano blev 33 år. Han blev skudt seks gange, da han kørte i en lånt Toyota Corolla med en kvinde. Kvinden blev såret. Hans bror, Jaime Soriano, gætter på, at forholdet til kvinden er årsag til drabet. Det er anden gang, at en af Jaime Sorianos brødre bliver dræbt.

→ Bedemanden

Mit navn er Rigoberto Leiva Valle, og jeg er bedemand.

Der er dage, hvor vi modtager 12 lig.

Nogle dræbt af skud. Andre skåret i småstykker. Og nogle mangler kropsdele, som aldrig blev fundet.

Jeg forbereder de døde til at blive begravet. Skudhuller syr jeg sammen og skjuler med

makeup, så de ligner ar og ikke sår.

Før kom de fleste lig ind med et eller to skudhuller. Nu ser vi, at hele magasiner er tømt ind i kroppene. Før kom de ind med et enkelt knivstik. Nu bliver de lemlæstet. Nogle gange må vi rekonstruere ansigter, som er uigenkendelige og vansirede af skud. Det er tydeligt, at bandekriminaliteten i

Honduras tager til og bliver mere morbid.

Vi ser, at små piger bliver kidnappet, voldtaget og dræbt, fordi de er i familie med gangstere.

Og forleden modtog vi en 94 år gammel kvinde, som nogen havde stjålet 250 kroner fra, voldtaget og halshugget.

Jeg er meget bange for at gå rundt om natten.

Generalen

Mit navn er Luis Maldonado, og jeg er tidligere general i hæren.

Som general dedikerede jeg mig til at håndtere Las Maras.

Da jeg begyndte mit arbejde, var banderne uorganiserede, men efter årtusindeskiftet begyndte de at lave større, internationale forbrydelser som narkohandel og illegal våbenhandel, og regeringen og politistyrkerne mistede kontrollen over dem.

De overtog styringen af bydele og lokkede unge mennesker til sig. Samtidig med at sprede frygt gav de unge og fattige kærlighed, beskyttelse og en følelse af at være med i en stor familie. En honduransk dreng fødes ikke voldelig. Det bliver han af at vokse op i

kriminelle miljøer. I takt med, at han får opgaver og pistoler og begynder at dræbe, opnår han større magt, og han kan lide det. Han forfalder moralsk fra at have gode, dydige og menneskelige værdier til at ville have mere magt, flere penge, større indflydelse. Om han så skal slå ihjel. Han bliver i banden for at holde sig i live. Illoyalitet er lig med døden.

Korruption og lovløshed

Staten har et stort ansvar for bandernes succes på grund af den udbredte korruption og lovløshed. Over 96 procent af alle mord bliver aldrig opklaret i Honduras.

Organiserede kriminelle sidder på poster i hæren og i politiet. Borgmestre, advokater,

medlemmer af kongressen og dommere er tilknyttet direkte til banderne. Mit bud er, at 25-30 procent af pladserne i det politiske system er besat af kriminelle eller mennesker med tæt tilknytning til organiseret kriminalitet.

For nylig fortalte en minister, at en ansat med ansvar for at stoppe narkotikaflyvninger ind i landet hjalp med at distribuere stofferne til fjerntliggende områder, som narkobaronerne styrer.

Det er vanvittigt, og det bekymrer mig. Vi begyndte i 1982 en demokratisk proces, men tre årtier senere kan jeg blot se, at vi mister vores identitet og evnen til at lede os selv som stat.

Desværre har vi ikke i Honduras været i stand til at opbygge et ordentligt demokrati.

Pedro Soriano voksede op i et bandekontrolleret slumområde, hvor vold og mord er en del af hverdagen.

LAS MARAS — GRÆNSELØSE BANDER

Mara-banderne er kriminelle netværk, som oprinder i Los Angeles, hvor elsalvadorianere etablerede dem i 1980'erne. Siden er netværket vokset til at tælle op mod 100.000 medlemmer og har bredt sig i Nordamerika, over de centralamerikanske lande, ind i Sydamerika og nu også til Europa.

Banderne ernærer sig gennem våbenhandel, narkohandel, menneskehandel, afpresning, gambling, prostitution, kidnapning, røverier og lejermord.

Historisk har mange mara-medlemmers kroppe og ansigter været tatoveret for at vise dedikation til bandemiljøet. Men sådan er det ikke længere. Bandemedlemmerne frygter i stigende grad at blive dræbt, hvis de viser, at de er medlem af en specifik gruppe.

De mest kendte mara-grupper er Mara Salvatrucha og Calle 18. Langt de fleste medlemmer oprinder fra centralamerikanske lande som El Salvador, Honduras og Nicaragua.

En nylig konfrontation mellem betjente og bandemedlemmer kostede syv bandemedlemmer livet, mens en betjent blev såret. Politiet kalder missionen en succes.

I dette hus blev flere mennesker tortureret, voldtaget og slået ihjel af gangstere. Der findes op mod 80 lignende steder i San Pedro Sula, siger præsten.

Præsten

Mit navn er Daniel Pacheco, og jeg er præst.

Jeg er en mand af kærlighed.

Jeg blev født i Rivera Hernández, det voldeligste kvarter i verdens blodigste by, San Pedro Sula.

I mit hus boede engang en almindelig familie, men den blev dræbt af gangstere, som overtog huset og lavede det om til et torturkammer.

Bander laver sataniske ritualer i huse som dette, som der findes op mod 80 af i San Pedro Sula. Stærkt påvirkede af stoffer torturerer de deres ofre til døde. De kalder sig for Dødens Engle og giver hinanden øgenavne som Den Onde, Den Nådesløse og Dæmonen. De tror på, at de ved at slå ihjel kan komme i kontakt med ånder, som beskytter dem mod selv at blive dræbt.

Syv eller otte blev dræbt i mit hus. Husets værste sag handler om Andrea, en 13-årig pige. Gangsterne truede hendes forældre med at kidnappe hende, hvis ikke de betalte afgifter. Da forældrene ikke længere kunne betale, kidnappede gangsterne pigen, og i tre dage voldtog op mod 20 mænd hende og snittede i hende, indtil hun blødte ihjel.

Andrea blev fundet i baghaven. Hun var gravet ned, og så blev det for meget for nabolaget. Politibetjente, soldater og advokater rykkede ind. Gangsterne rykkede ud. Jeg greb muligheden og overtog torturhuset.

Huset stank af død

Min datter er også 13. Hun skal ikke vokse op i kaos. Jeg var nødt til at gøre noget, så jeg dækkede hullet til, hvor Andrea blev fundet, og gjorde rent. De dræbtes tøj lå i bunker med brugte kondomer, kvindeundertøj og tomme sprutflasker. Huset stank af død. Det er umuligt at beskrive lugten af død. Lugten når ikke kun næseborene. Den trænger ind i sjælen.

Jeg transformerede torturhuset til Håbets Hus og gjorde det til et værested for børn og unge, hvor de kan komme og spise frugt, spille fodbold, tegne og fortælle. Min drøm er at se vores børn lege og vokse fredeligt op.

Jeg giver gangsterne et kram. Sådan et har de aldrig fået i deres liv. De aner ikke, hvad jeg vil, og bliver nervøse, når jeg nærmer mig.

Bandemedlemmerne i fængslet ynder at få tegnet portrætter – dog altid iført et tørklæde som maskering.

Endnu en familie er ramt af en tragedie i San Pedro Sula, som har verdens højeste mordrate.

AMNESTY MENER:

"Honduras står med et svagt retssystem, omfattende korruption og et generelt klima af vold og kriminalitet", siger Erika Guevara-Rosas, der er leder af Amnestys Amerika-kontor.

Det gør samtidig Honduras til det farligste land i verden for menneskerettighedsforkæmpere, ifølge organisationen Global Witness, der har registreret 109 drab på aktivister i årene 2010-2015.

Den 3. marts gik det ud over Berta Cáceres, der i årtier har kæmpet mod byggeprojekter, der truer oprindelige folks rettigheder og livsgrundlag – senest en gigantisk dæmning i Rio Blanco. Bevæbnede mænd trængte ind i hendes hus om natten og skød hende. I maj arresterede politiet fem mænd i sagen, men efterforskningen har været under al kritik, siger Amnesty, der anklager regeringen for total mangel på vilje til at beskytte menneskerettighedsaktivister.

Berta Cáceres var gennem flere år blevet truet på livet, men ingen af de personer, hun selv havde udpeget som mulige bagmænd inden sin død, er kaldt til afhøring.

"Myndighederne sender et signal om, at det er strafrit at dræbe de modige aktivister, der tør stille sig op mod de mest magtfulde interesser i Honduras", siger Erika Guevara-Rosas fra Amnesty.

Tre blev dræbt og 30 såret, da militæret ville tage kontrol med fængslet i San Pedro Sula, hvor der er over 2.895 indsatte. De konfiskerede geværer, maskinpistoler, håndgranater, ammunition, narkotika og alkohol.

De vokser op med vold og arrigskab og fædre, som slår og voldtager deres mødre. De er spændte i deres kroppe, men når de mærker min omfavelse, bliver de rolige. Så krammer de tilbage.

Uanset hvem man er, og hvad man er blevet til, stoler jeg på ethvert menneske. Jeg ser efter de følsomme sider, som vi alle har. Jeg er ikke ude på at fordømme gangsterne. Jeg er deres ven. Jeg forsøger at gøre dem bevidste om, at hvert eneste liv har værdi. Dét er min motivation, som holder mig modig og i gang.

Jeg tror ikke på, at ren ondskab eksisterer. Jeg tror på, at enhver har en sjæl og et hjerte. Selv gangstere og mordere har evner til at elske, til at respektere og til at vise omsorg.

Måske er nogle afhængige af at slå ihjel, men indeni er jeg sikker på, at der er noget godt. Det er jeg et levende bevis på. De viser omsorg over for mig.

Kan de gøre det for mig, kan de også gøre det for andre.

Det satser jeg mit liv på. Ø

The background image is a composite of three scenes from a military exercise in Saudi Arabia. In the upper left, a military helicopter is in flight. The lower half of the image is dominated by a massive, fiery explosion with thick black smoke billowing upwards. In the foreground, the tops of several military vehicles and soldiers are visible, with Saudi Arabian flags on poles. The title 'TRE MAND SKAL KONTROLLERE VERDENS VÅBENHANDEL' is overlaid on the upper right portion of the image.

TRE MAND SKAL KONTROLLERE VERDENS VÅBENHANDEL

Det kontor, som skal håndhæve FN's historiske våbenhandelstraktat, er netop åbnet i Geneve i Schweiz. "Vores største udfordring bliver at få medlemslandene til at leve op til egne løfter", siger kontorets første direktør, Simeon Dumisani, til AMNESTY.

Militærøvelse i Saudi-Arabien, der køber våben for milliarder fra primært USA og Storbritannien.

Den 24. december 2014 var en historisk dag, da verdens første internationale våbenhandelstraktat (ATT) officielt trådte i kraft efter mere end 20 års tilløb. Det betyder, at de deltagende lande nu er forpligtet til at undersøge, hvor deres våben kan havne, og hvad de vil blive brugt til, før de godkender et våben salg og skiber deres militære isenkram af sted til kunder verden over.

Men overholdelsen af traktaten er ikke overladt til medlemslandene alene. På den første officielle konference om ATT i Mexico sidste år blev den schweiziske by Geneve valgt som hjemsted for det sekretariat, der fremover skal holde øje med, om medlemslandene både implementerer og overholder traktaten. Den første direktør for sekretariatet er sydafrikane Simeon Dumisani Dladla:

”Den største udfordring vil selvfølgelig blive at få medlemslandene til at leve op til den traktat, de har underskrevet. Vi skal opbygge en kontrolenhed, der skal monitorere våbenhandel. Men i sidste ende er det kun landene selv, der kan ændre procedurerne”, siger han, da AMNESTY møder ham på et ekstraordinært møde for medlemsstaterne i Geneve i februar, hvor sekretariatets fremadrettede opgaver, struktur og økonomi blandt andet skal fastlægges.

Simeon Dumisani kommer fra en stilling som direktør for Conventional Arms Control ved forsvarsministeriet i Sydafrika, og blandt hans første opgaver er ansættelsen af de to medarbejdere, som sammen med ham skal udgøre sekretariatet i det første år.

”Jeg har stået i spidsen for en afdeling under forsvarsministeriet, der har til opgave at overvåge og regulere våbenhandler. Jeg håber, at jeg kan bruge noget af den erfaring, når sekretariatet skal hjælpe med at skabe mere transparente og ansvarlige våbenhandler i fremtiden”, siger han.

Mangler opbakning fra de tre store

Traktaten, der i sin helhed siger, at en stat ikke skal sælge våben, hvis der er risiko for, at de vil blive brugt til at begå folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, angreb mod civile og andre krigsforbrydelser, nyder bred opbakning.

Kun tre lande – Nordkorea, Syrien og Iran – stemte imod den i FN. På nuværende tidspunkt har 130 lande underskrevet traktaten, mens 82 har ratificeret den, herunder Danmark.

Kritikere har dog hævdet, at traktatens sprog og forpligtelser er blevet udvandet for at tiltrække større opbakning. Det handler især om kravene til rapportering, ligesom ammunition eksempelvis er skrevet helt ud af teksten.

Derudover deltager de tre største våbenhandlere i verden – Rusland, Kina og USA – ikke i traktaten. USA har som det eneste land af de tre lande underskrevet traktaten, men det amerikanske senat har på forhånd meldt ud, at det ikke vil stemme for at ratificere den.

En svær begyndelse

Marc Finaud, en tidligere fransk diplomat, der i mange år har arbejdet med våbenhandel og nu er ansat som seniorrådgiver i Center for Security Policy i Geneve, tror, at indvirkningen på den globale våbenhandel vil være langt mindre effektiv uden engagement fra stormagterne. På den anden side mener han, at aftalen er et kæmpe skridt i den rigtige retning.

”Selv hvis lande som USA ikke ratificerer traktaten i den nærmeste fremtid, så skaber traktaten en ny international norm for våbenhandel, som vil forme måden, hvorpå vi ser våbenhandlen i fremtiden. Jo flere lande, der ratificerer, jo større chance er der for, at ATT skaber den globale standard og gør det sværere for stater, som ikke har ratificeret aftalen, at operere uden for rammeaftalen”, siger Marc Finaud til AMNESTY.

Han peger samtidig på, at det første møde i Geneve i februar viste, at det kommer til at tage lang tid.

”Mens flere af medlemslandene, deriblandt USA, brugte tiden på at diskutere og ændre små passager i teksten, undlod man at diskutere de store og vigtige spørgsmål vedrørende aktuelle våbenoverførsler i den globale våbenhandel”, siger han.

Eksempelvis anmodede koalitionen af civilsamfundsorganisationer, Control Arms, om at diskutere de igangværende salg af våben til Saudi-Arabien. I direkte modstrid med traktatens principper eksporterer lande som USA, Storbritannien, Tyrkiet, Sverige, Frankrig, Tyskland og Italien fortsat våben for milliarder til Saudi-Arabien, der bliver forsynet med droner, bomber, torpedoer, raketter og missiler. Samtidig kan Amnesty dokumentere, at den saudisk ledede militære koalition bomber civile mål i Yemen, hvor mere end 35.000 mennesker er døde.

Men det spørgsmål - og mange andre - blev i stedet skubbet videre til den anden officielle ATT-konference til sommer.

”Selvom medlemsstaterne fra begyndelsen var enige om, at bureaukrati ikke skulle stå i vejen for sekretariatets fødsel, er det netop, hvad vi er vidne til. De permanente økonomiske rammer er fortsat ikke på plads, og det tyder på, at nogle medlemsstater fortsat køber business as usual i forhold til at indgå våbenhandler, der potentielt set dræber mange uskyldige. Netop derfor har civilsamfundet fortsat en stor rolle at spille, når medlemsstaterne skal holdes til ansvar for deres handlinger”, siger Marc Finaud. ◊

VÅBENHANDEL FOR MILLIARDER

Efter 20 års målrettet lobbyarbejde og kampagner fra blandt andre Amnesty International besluttede FN's Generalforsamling i april 2013 at vedtage våbenhandelstraktaten ATT. Den 24. december 2014 blev traktaten officielt en del af folkeretten, hvilket kan redde livet for millioner af mennesker.

Traktaten dækker alle typer af våben fra kampvogne, kampfly, krigsskibe og kamphelikoptere til missiler og håndvåben.

Aftalen kommer på et tidspunkt, hvor international våbenhandel blomstrer. Siden 2009 har den globale våbenhandel haft en årlig omsætning på 30-40 milliarder dollars, mens militærudgifter er steget til 1.700 milliarder dollars om året, hvilket svarer til 2,6 procent af det globale BNP.

Der er anslået 875 millioner lette våben i hele verden. De forårsager en halv million dødsfald om året, og ud fra nogle skøn bliver 90 procent af civile i krig dræbt ved brug af lette våben.

DE FORSVUNDNE BOGHANDLERE

Fem boghandlere fra Hong Kong forsvandt under mystiske omstændigheder og dukkede siden de op på kinesisk stats-tv, hvor de tilstod forskellige forbrydelser. Deres forsvinden modtages i Hong Kong som et vink med en kinesisk vognstang: Kritiserer du Kina, kan du ikke vide dig sikker.

Da Kina forrige år forsøgte at reformere valgsystemet i Hong Kong, så det kinesiske kommunistparti kunne screene kandidater, før de kom på valg i det semi-autonome Hong Kong med syv millioner indbyggere, fik det titusinder af mennesker til at indtage gaderne igennem 79 døgn i det, der i dag er kendt som The Umbrella Revolution.

Valgreformerne blev standset, men i januar i år fik spørgsmålene om Kinas manglende respekt for menneskerettigheder og Hong Kongs usikre fremtid atter tusinder til at gå på gaden:

”Stop politiske kidnapninger” og ”Ingen bortførelser over grænser”, stod der på de banere og fotos af fem mænd, som demonstranterne medbragte. De fem var Gui Minhai, som forsvandt i Thailand, Lee Bo, som forsvandt i

Hong Kong, samt Lam Wing Kee, Lui Bo og Cheung Chi Ping, der forsvandt i Kina.

Tilstår på kinesisk tv

De fem mænd var alle tilknyttet forlaget Mighty Currents og boghandlen Causeway Bookstore i Hong Kong, som udgav og solgte bøger om det kinesiske styres topfolk og politiske skandaler i Kina. Bøgerne er forbudt i Kina, men populære blandt kinesiske turister, der besøger Hong Kong.

I dag er bøgerne forsvundet fra den lukkede boghandels hylder, og den aflåste hoveddør er i stedet fyldt med solidaritetshilsener fra hongkongere, der ikke køber den officielle forklaring om, at de fem boghandlere frivilligt skulle være rejst til Kina, hvor de er kommet under anklage for ulovlige aktiviteter. Flere af

Gennem 79 døgn mødte tusindvis af demonstranter med paraplyer op i gaderne i Hong Kong i protest mod Kinas indblanding.

Foto: John Nielsen

Yvonne Leung var en af lederne af de store studenterdemonstrationer, som siden spredte sig til hele Hong Kong og blev kendt som The Umbrella Revolution.

elser fra tilbageholdte kinesere, som end ikke har vidst, hvad de stod anklaget for, før de tilstod. Det er blandt andet sket i sager mod forsvundne menneskerettighedsadvokater, som Amnesty arbejder for at hjælpe. Alligevel anser han sagen om de forsvundne boghandlere for at være både ny og alarmerende.

”Tag Lee Bo (forsvandt fra Hong Kong den 30. december, red). Han er britisk statsborger, men forsvandt alligevel fra Hong Kong. Det sender et signal til folk i Hong Kong: Du skal ikke kritisere den kinesiske regering”, siger Patrick Poon.

Frygten i Hong Kong

Om frygten for politiske kidnapninger er større end frygten for i fremtiden at blive fuldt underlagt det kinesiske system, er imidlertid usikkert. Den jurastuderende Yvonne Leung, som er leder af studenternes fagforbund på University of Hong Kong, blev i efteråret 2014 berømt som en af lederne af de studenterdemonstrationer, som siden spredte sig til hele samfundet.

”Jeg er ikke bekymret for min egen sikkerhed. Men jeg har kolleger, som er mindre kendte, og de er formentlig i større risiko for at blive ramt af kinesiske agenter aktiviteter i Hong Kong”, siger Yvonne Leung.

På grund af de 79 dage, hvor demonstranterne fredeligt indtog offentlige pladser og veje og blev mødt med blandt andet tåregas fra politiet, har hun i dag fortsat en sag om civil ulydighed hængende over sit hoved.

Den kan ende med at koste hende bøde eller fængsel samt forhindre hende i at opnå sin drøm om at blive advokat. Hun undgik også bevidst at mellemlande på det kinesiske fastland, da hun for nylig gæstede Amnestys danske landsmøde i Nyborg.

”Jeg har ikke selv forsøgt det, men mange af mine medstuderende er blevet tilbageholdt i timelange afhøringer og sendt tilbage til Hong Kong”, fortæller hun.

Udfaldet af hendes retssag eller mulige afhøringer er dog ikke hendes største bekymring.

”I de tyve år, som er gået, siden Hong Kongs overdragelse til Kina er der sket en indskrænkning af retssamfundet og beskyttelsen af frihed. Autonomien er enormt vigtig for at blokere denne type ’kinaficering’. Uden autonomien vil den manglende kinesiske respekt for menneskerettigheder i omfattende grad påvirke Hong Kong”, siger Yvonne Leung. ☞

DEADLINE I 2046

Siden Hong Kong i 1997 blev overdraget fra Storbritannien til Kina ved en stor ceremoni, har det været indskrevet i Hong Kongs lov, at Kinas ”socialistiske system og politikker ikke skal praktiseres i Hong Kongs specialadministrative enhed”, og at Hong Kongs markedssystem og levevis skal forblive uændret i 50 år.

Men hvad der derefter skal ske er uvist, og de seneste års erfaringer – herunder de fem forsvundne boghandlere – har i praksis gjort året 2046 til en deadline, som Hong Kongs ungdom allerede nu forholder sig til, fortæller studenterlederen Yvonne Leung.

”Det er vigtigt for mig selv og for min generation at huske på, at vi ikke kan ud sætte Hong Kongs skæbne i 50 år mere, for Kina har allerede vist, at det ikke vil leve op til egne løfter”, siger hun.

Yvonne Leung er fuldt ud klar over, at Kina andre steder på fastlandet har reageret særdeles hårdt på regionale krav om uafhængighed, men kampen for Hong Kongs fortsatte frihed skal indledes nu, mener hun:

”For mig er året 2046 en meget virkelig deadline, som jeg er nødt til at reagere på nu og her i 2016. I de sidste to årtier har vi tabt den internationale opmærksomhed om Hong Kongs fremtid, men jo før vi rejser spørgsmålet om selvbestemmelse, jo sikrere vil Hong Kong være i fremtiden”.

dem har tilstået deres forbrydelser på kinesisk tv og sagt, at de hjælper myndighederne med at efterforske en straffesag.

”Hvis de frivilligt rejste, hvorfor så forsvinde sporløst først? Hvis de virkelig hjælper myndighederne med en efterforskning eller frivilligt har tilstået egne påståede forbrydelser, hvorfor bliver de så sat foran et kamera på denne måde? Det giver ingen mening”, siger Patrick Poon, der er Kina-researcher for Amnestys regionale kontor i Hong Kong.

Han tilføjer, at Amnesty ikke er bekendt med, at mændene skulle have foretaget sig noget kriminelt.

Kendt mønster

Ifølge Patrick Poon har kinesiske myndigheder før fremtvunget tv-transmitterede tilstå-

”Jeg ville dø, hvis jeg skulle undvære min søn i tre år”

AMNESTY spørger i hvert nummer en kulturperson om det menneskerettighedsspørgsmål, der ligger vedkommende mest på sinde lige nu. Sanger og sangskriver Kira Skov er meget optaget af flygtningekrisen og har blandt andet spillet på asylcentre for at vise sin opbakning.

Kira Skov

Sanger og sangskriver

40 år. Fik sit store gennembrud som frontfigur i bandet Kira & The Kindred Spirits, som hun dannede i 2001. Siden er det blevet til 11 plader med soloalbummet *When We Were Gentle* fra 2013 som et af karrierens højdepunkter. Det fik en overvældende modtagelse hos anmelderne, og hun har også modtaget flere priser for sin musik – senest den danske kritikerpris Årets Steppeulv for både årets album og årets vokalist i 2014. Samme år modtog hun Carl Prisen for sine tekster til *When We Were Gentle*.

1 Hvorfor er det flygtninges vilkår, der ligger dig mest på sinde?

Vi står lige nu midt i en kæmpe krise i hele Europa, og måden vores regering håndterer konflikten på har mindst talt været problematisk. Jeg synes, det er skamfuldt, at vi ikke har taget imod flere flygtninge, og at vi ikke behandler de få, der kommer herop, ordentligt. Jeg kan slet ikke forstå, at man ikke kan have en mere empatisk og næstekærlig tilgang til de mennesker, som lige har været igennem nogle meget traumatiske oplevelser. Heldigvis er der opstået en form for modstandsbevægelse som Venligboerne og andre private initiativer, fordi folk har følt, at det var for voldsomt og grænseoverskridende bare at se til. Det har været rart at opleve. Men det siger også noget om, at situationen er ekstremt tilspidset, når folk organiserer sig i den grad for at skabe et alternativ.

2 Vi bliver konstant bombarderet med billeder og historier om flygtninge. Hvad har især gjort indtryk på dig?

Man kan ikke undgå at blive påvirket af de mange grusomme historier om mennesker, der flygter under kummerlige kår og måske har mistet både familiemedlemmer og venner. Og så er der alle de frygtelige billeder, som man efterhånden næsten ikke kan rumme: Døde børn, mennesker i overfyldte både, folk, der vandrer gennem Europa.

Men det har også været voldsomt at opleve den her tendens i det danske samfund, hvor der er blevet skabt et skel imellem os som gode og onde. Folk kan ikke længere skelne imellem, hvem der er flygtninge, og hvem der er terrorister. Det hele er blevet en stor masse af sammenflydende informationer. Derfor er det vigtigt, at medierne bliver dygtigere til at formidle en anden virkelighed end den, vi bliver præsenteret for af de mennesker, der styrer vores land lige nu.

3 I dag er det sådan, at nogle syriske krigs-flygtninge skal vente i tre år, før de kan søge om at blive genforenet med deres familie. Hvad mener du om det?

Jeg tror, at man bliver nødt til at mærke efter i sit eget hjerte og i sit eget liv, når man skal forholde sig til de her ting. Og hvis jeg skulle forestille mig at blive skilt fra mit barn, der er tre et halvt år nu, og ikke skulle se ham i tre år, ville jeg dø. Det er noget af det mest umenneskelige, man kan udsætte mennesker for. Men det er som om, at der ikke er nogen, der vil forholde sig til noget som helst på et følelsesmæssigt plan. Og det, synes jeg, er virkelig forkert.

4 Den politiske debat handler meget om, at vi ikke har råd til at tage imod alle, og at for mange flygtninge vil true det Danmark, vi kender. Hvad siger du til det?

Jeg synes, det er fuldstændig hul i hovedet. Vi er et velfærdssamfund med en masse penge, så det handler jo om prioriteringer. Hvis man kan bruge milliarder på kampfly, så kan man vel også bruge milliarder på at redde de mennesker, der flygter fra kampfly. Jeg synes også, det er mærkeligt, at vi er med i et europæisk fællesskab, hvor vi gerne vil have alle fordelene, men vi vil ikke tage vores del af byrden. Det er meget selvsk og usympatisk, når det har så alvorlige konsekvenser for mennesker i krise.

5 Hvad gør du selv for at hjælpe?

Gennem tiden har jeg gjort forskellige ting gennem mit virke som musiker. Jeg har blandt andet været ude at spille på asylcentre og til demonstrationer og stiller meget gerne op igen. Jeg tror især, at det er vigtigt med initiativer, der lægger op til, at folk ude i de små lokalsamfund møder de mennesker, der er kommet hertil. For når du først møder et menneske, så er det jo et menneske.

” Jeg synes, det er mærkeligt, at vi er med i et europæisk fællesskab, hvor vi gerne vil have alle fordelene, men vi vil ikke tage vores del af byrden.

Amnesty Internationals mission er at dokumentere og aktionere imod alvorlige krænkelse af menneskerettighederne. Over 70 researchere udarbejder hvert år omkring 100 rapporter om brud på menneskerettighederne verden rundt. I hvert nummer sætter AMNESTY fokus på udvalgte rapporter. Du kan finde dem på www.amnesty.org

Foto: Scampix

Kronprins Frederik (med bolden) og to danske ministre besøgte i marts Aspire Academy i Qatar, hvor tidligere landsholdsspiller Ebbe Sand (tv) arbejder med opbygningen. Migrantarbejderne er ikke med på billedet.

TVANGSARBEJDE I QATAR

FIFA's nye præsident Gianni Infantino lover forbedringer, efter at over 200 migrantarbejdere i Qatar har fortalt Amnesty om grov udnyttelse og tvangsarbejde under byggerierne til VM i fodbold i 2022.

Migrantarbejdere, som bygger Khalifa International Stadium i Doha forud for VM i fodbold 2022, har været udsat for systematisk misbrug og i nogle tilfælde tvangsarbejde.

Det dokumenterer Amnesty International i en ny rapport, hvor 231 migrantarbejdere beretter om udnyttelse og horrible forhold i forbindelse med byggeriet af Khalifa Stadium og det omkringliggende sportsområde Aspire Zone, som de europæiske topklubber Bayern München, PSG og Everton benyttede til træningsophold i vinter.

Arbejderne indkvarteres under kummerlige forhold i særlige lejre for migrantarbejdere, og lønnen bliver ofte tilbageholdt i månedsvis. Deres pas bliver konfiskeret, og arbejdsgiverne truer ofte med deportation og økonomisk straf, hvis de klager over arbejdsforholdene. Desuden lokkes mange arbejdere med falske løfter om god løn og fine arbejds-

vilkår i Qatar, hvor virkeligheden viser sig at være helt anderledes.

”Misbruget af migrantarbejdere er en skamplet på fodboldens samvittighed. For spillere og fans er et VM-stadion et sted, hvor drømme går i opfyldelse. For nogle af de arbejdere, som talte med os, føles det som et levende mareridt”, siger Salil Shetty, generalsekretær i Amnesty International.

Fanget i Qatar

Arbejderne kommer primært fra Nepal, Indien og Bangladesh, og af hensyn til deres sikkerhed udtaler de sig under pseudonym i Amnestys rapport:

”Han skreg bare af mig og sagde, at jeg aldrig kunne forlade Qatar igen, hvis jeg klagede mere. Lige siden har jeg været påpasselig med at klage over min løn eller andet. Hvis jeg kunne, ville jeg skifte job eller forlade Qatar”,

siger Nabeel, en metalarbejder fra Indien.

Flere nepalesiske mænd beretter, at de blev nægtet at rejse hjem for at se til deres familier efter jordskælvet i Nepal sidste år. Andre arbejdere, som har kritiseret forholdene, er blevet mødt med truslen om ikke at få deres pas eller løn.

”Det eneste, disse arbejdere ønsker, er deres rettigheder. At få løn til tiden. At kunne forlade landet, hvis de ønsker det. At blive behandlet med respekt og værdighed”, siger Salil Shetty.

FIFA stikker hovedet i jorden

Amnesty retter også en hård kritik af det internationale fodboldforbund FIFA for stort set intet at have gjort for at forbedre vilkårene i de fem år, der er gået, siden Qatar fik værtskabet for VM i 2022.

”Hvis FIFA's nye ledelse oprigtigt ønsker

AMNESTY TILBAGEHOLDT I QATAR

Amnestys researcher Mustafa Qadri har mødt de migrantarbejdere, der bygger stadioner og hoteller til VM-slutrunden i Qatar i 2022.

Foto: Amnesty

Det store sportskompleks ved Khalifa International Stadium skal se sådan ud, når det hele står færdig om et par år.

en ny begyndelse, så kan FIFA ikke tillade, at deres største globale begivenhed afvikles på stadioner bygget på misbrug af migrantarbejdere”, siger Salil Shetty.

Og kritikken har tilsyneladende gjort indtryk på FIFA's nye præsident, Gianni Infantino, som besøgte Qatar i april – få uger efter Amnestys rapport udkom. Antallet af migrantarbejdere på VM-byggerierne tidobles til 36.000 i løbet af de næste to år, og Infantino vil snarest nedsætte en uafhængig komite, der skal overvåge forholdene for VM-arbejderne.

”Vi vil ikke bare sidde og vente. FIFA opruster nu sin indsats for at sikre beskyttelsen af arbejderne rettigheder under VM-byggerierne. Jeg har gjort det meget klart for myndighederne i Qatar, at der skal ske forbedringer”, siger Gianni Infantino. ☐

Adskillige udenlandske journalister er blevet tilbageholdt og chikaneret af myndighederne. Hvordan gennemførte du flere hundrede interview med migrantarbejdere?

Det er en stor udfordring at lave research om migrantarbejdere i Qatar. Sidste år blev jeg tilbageholdt af politiet efter et interview med arbejdere, der boede under ekstremt dårlige forhold i overfyldte arbejdslejre. Et hold fra BBC blev anholdt få minutter efter, at de havde interviewet mig i Doha. Under sådanne betingelser arbejder vi med størst mulige etiske og sikkerhedsmæssige hensyn. Vores væsentligste bekymring er, at de arbejdere, vi interviewer, ikke bliver udsat for yderligere overgreb.

Hvad overraskede dig mest, da du besøgte arbejdslejerne og byggepladsen ved Khalifa Stadion?

Det gjorde de forfærdelige forhold, som arbejderne er indkvarteret under. Få timer tidligere havde jeg besøgt Khalifa Stadion og et stort shopping center med masser af luksusforretninger. Kontrasten var enorm. Jeg var også overrasket over den ukuelighed, jeg mødte blandt disse mænd, der er rejst dertil i håb om et bedre liv for dem selv og deres familier. Mange af dem havde lyst til at rejse hjem. Men de fleste sagde, at de ville fortsætte arbejdet for at skabe en bedre fremtid for deres nærmeste. De ønskede bare at få den løn, de var blevet lovet, og at blive behandlet med værdighed og respekt.

Hvilket interview berørte dig mest?

Der var mange, men en af dem, jeg kommer til at tænke på, er Deepak, en metalarbejder

på Khalifa Stadium. Han sagde: ”Mit liv her er som et fængsel. Arbejdet er hårdt, og vi arbejder mange timer i den bagende sol hver dag. Da jeg første gang klagede over forholdene kort efter min ankomst til Qatar, sagde min chef: ’Du kan godt klage, men det får konsekvenser. Hvis du vil blive i Qatar, så ti stille og pas dit arbejde’. Nu er jeg tvunget til at blive i Qatar og knokle videre”.

Hvordan vil du beskrive det dybe misforhold, at fattige migrantarbejdere udfører slavelignende arbejde i verdens rigeste land?

Det kan ikke retfærdiggøres. Ingen kan hævde at være uvidende om forholdene i Qatar – mindst af alle qatarerne og FIFA. Verden holder øje, og det globale fokus rummer betydelige muligheder for positive forandringer. Jeg tror stadig på, at Qatar og FIFA kan tage de nødvendige skridt, der skal til, for at respektere de basale rettigheder for de over 1,7 millioner migrantarbejdere. De mænd og kvinder udgør ryggraden i Qatars økonomi og samfund.

Hvad får dig til at tro på forandring?

Sidste gang jeg mødte repræsentanter for FIFA var bogstaveligt talt på sidelinjen af en fodboldbane i Qatars hovedstad, Doha. Jeg fortalte FIFA-præsident Gianni Infantino, at han var nødt til at handle hurtigt, fordi mænd og kvinder lige nu lider under Qatars umenneskelige arbejdslove. Få minutter senere, under Infantinos pressekonference, annoncerede han, at FIFA nu nedsætter en uafhængig kommission, der skal holde øje med forholdene for migrantarbejdere på de officielle VM-byggerier. En anden FIFA-repræsentant fortalte, at FIFA helt indtil sidste år ikke mente, at de havde noget ansvar for menneskerettighederne i forbindelse med byggerierne til VM i Qatar. Det var en utrolig, men meget velkommen indrømmelse af, at FIFA ikke har gjort nok hidtil. ☐

Følg Amnesty på

JUNI 2016

LIVE-REDAKTION: KATRINE LAURITSEN

AMNESTYS LANDMØDE 2016

Med Edward Snowdens advokat og de to danske chefredaktører Poul Madsen og Lisbeth Knudsen som trækplastre blev årets landsmøde et stort tilløbsstykke med over 450 Amnesty-medlemmer på Hotel Nyborg Strand i weekenden 30. april-1. maj.

Landsmødet var det første i 23 år uden Lars Normann Jørgensen som generalsekretær. Lars Normann trådte tilbage ved årsskiftet og modtog stående klapsalver fra publikum.

Landsmødet bød også varmt velkommen til den nye generalsekretær, Trine Christensen, som fra talerstolen efterlyste politisk lederskab i Danmark til at forsvare menneskerettighederne og de konventioner, der forpligter os internationalt.

”Det er flygtningene, der har brug for beskyttelse – ikke vore grænser. Vi har så travlt med at skubbe flygtningene væk, at vi nu også forhindrer dem i at få deres familie til Danmark i de første tre år, selv om regeringens egne jurister vurderer, at der er risiko for, at Danmark ville tabe en sag ved Menneskerettighedsdomstolen. Det er et helt uhørt skred i dansk politik”, sagde Trine Christensen, der havde inviteret Andreas Kamm fra Dansk Flygtningehjælp og Jesper Brix, direktør i Læger Uden Grænser, til en debat om flygtningesituationen.

Landsmødet bød også på foredrag og debatter med blandt andre den dansk-syriske læge Haifa Awad, Edward Snowdens advokat Ben Wizner, vinderen af årets pressefoto Jacob Ehrbahn samt stifterne af whistleblowerorganisationen Veron og menneskerettighedsaktivister fra Hong Kong.

Foto: John Nielsen

Foto: John Nielsen

Tidligere generalsekretær Lars Normann Jørgensen fik en flot afsked.

AMNESTYS NYE HOVEDBESTYRELSE

På Amnestys landsmøde var der valg til hovedbestyrelsen, som efterfølgende har konstitueret sig på følgende poster: **Nina Monrad Boel** (formand), **Martin Isenbecker** (næstformand), **Sophie Jo Rytter** (kasserer), **Fatima Madsen**, **Louise Bonnevie**, **Oliver de Mylius**, **Moustafa Mahmoud Moustafa** og **Ole Ankjær Madsen** (suppleant).

Tillykke med valget!

IRLAND VIL ÆNDRE ABORTLOV

Amnestys #notacriminal kampagne for at afskaffe abortforbuddet i Irland har givet løfter fra Irlands justitsminister.

I slutningen af april fik vi besøg af irske Gaye Edwards, som er en af de kvinder, der på egen krop har mærket de brutale konsekvenser af Irlands abortlov.

Under Gayes graviditet fortalte lægerne hende ved en rutinescanning i 20. uge, at fosteret manglede en del af kraniet og hjernen og ikke var levedygtig. Men ifølge irsk lov skal kvinder gennemføre hele graviditeten, selvom fosteret ikke vil overleve. Abort er ulovligt – med

mindre kvindens liv er i direkte fare.

Derfor rejste Gaye ud af landet for at få en abort. Det gør cirka 4.000 irske kvinder hvert år.

Gaye var inviteret til Danmark for sammen med Amnestys generalsekretær Trine Christensen og kampagneleder Sara Haugesen at overrække 41.137 danske underskrifter til den irske ambassadør i København med en stærk opfordring til at afkriminalisere abort i Irland.

Vi overrakte også en fotobog med over 3.000 billeder, der er taget af danske Amnesty-aktivister under kampagnen #notacriminal. De er taget i solidaritet med de irske kvinder, som kriminaliseres af abortforbuddet.

I begyndelsen af maj modtog vi den gode nyhed, at den irske justits- og ligestillingsminister Frances Fitzgerald vil revidere den irske abortlov.

Tak til alle jer, som var med!

Gaye Edwards (th) og kampagneleder Sara Haugesen viser bogen med fotos fra 3.000 danske aktivister.

Foto: Anna Bisp Asghari

AKTIVISME, ARRANGEMENTER OG RESULTATER

AKTIVBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL

SKRIV FOR LIV SKABER HÅB OG FORANDRING 3.776.809

Så mange breve, postkort og underskrifter sendte Amnesty-aktivister over hele verden af sted under Skriv for Liv i efteråret 2015. Og de mange breve har allerede gjort en forskel for flere af de mennesker, som det hele handler om. Her er en status.

ALBERT WOODFOX ER ENDELIG FRI:

Albert Woodfox sad isolationsfængslet i 44 år i USA for et mord, han altid har nægtet at have begået. Den 19. februar – på sin 69-års fødselsdag – blev han endelig løsladt efter mange års kamp fra Amnesty International.

”Jeg vil gerne takke alle de medlemmer af Amnesty, som har givet mig støtte gennem denne lange kamp for frihed”, sagde Albert Woodfox, da han forlod fængslet som en fri mand.

YECENIA FIK OVERRAKT 8.000 BREVE

Yecenia blev udsat for tortur af mexicansk politi og sidder fængslet for en forbrydelse, hun siger, hun ikke har begået. I januar fik hun besøg af Amnesty i fængslet, hvor vi gav hende de 8.000 breve, som blev skrevet for hende under Skriv for Liv.

”Når jeg modtager alle disse breve, hvori folk skriver til mig, at jeg ikke er alene, giver det mig en fantastisk følelse. Det gør mig så glad at tænke på, at der stadig findes mennesker, som går op i andres rettigheder – selvom de slet ikke kender mig”, siger Yecenia.

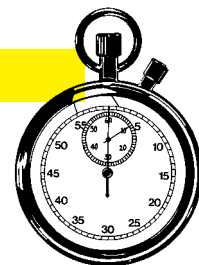

BETYDNINGEN AF ET BREV

Græske Costas og hans kæreste blev ofre for et voldeligt, homofobisk overfald. Under Skriv for Liv skrev Amnesty-medlemmer 151.426 breve, kort og hilsner i solidaritet med parret. Og den opbakning har givet Costas nyt mod.

”Tak, Amnesty, fordi I tændte lys i mørket. Jeg er så bevæget, og jeg takker jer af hele mit hjerte – hver eneste person, som skrev bare en halv linje og bidrog til denne kampagne, jeg takker jer”.

DET KAN DU GØRE...

1 MINUT

Følg os på Instagram og få billeder fra vores aktioner, lobbymøder og kampagner direkte i dit feed [@amnestydanmark](https://www.instagram.com/amnestydanmark)

1 DAG

Vær med til at promovere vores SMS-netværk Lifeline, der nærmer sig 150.000 deltagere. Jo flere vi er, jo større pres kan vi lægge på magthavere til at overholde menneskerettighederne.

1 UGE

Besøg os i vores telt på Folkemødet på Bornholm fra den 16.-19. juni. Årets tema er sport og menneskerettigheder.

Find os på:

GODT NYT FOR PIGERNE I BURKINA FASO

Burkina Fasos justitsministerium har bekræftet, at det vil arbejde for at forhindre barneægteskaber. Det var vores krav under Skriv for Liv. Den 23. februar udtalte ministeriet, at det vil arbejde for, at mindstealderen for at indgå ægteskab hæves til 18 år. Lykkes det, vil det være en stor sejr for Skriv for Liv – og ikke mindst for de unge piger i Burkina Faso.

MIT AMNESTY:

Freja Meiltoft Ovesen, Solrød Gymnasium

Hvordan er du en del af Amnesty?

Jeg startede Youth-gruppen på Solrød Gymnasium sidste år, da jeg gik i 1.G. Derudover har jeg været medlem hos Amnesty et par år.

Hvorfor har du valgt at lægge din tid som frivillig netop her?

Der er mange vigtige organisationer, som alle dækker hver deres områder. For mig vendte det hele tilbage til, at det var svært at fokusere fuldkomment på noget andet, hvis ikke engang noget, der virker så basalt

og indlysende som menneskerettigheder, var på plads. Jeg støtter en masse andre organisationer på forskellige måder, men af den grund har jeg valgt at lægge mine primære kræfter hos Amnesty!

Hvornår stødte du første gang på Amnesty?

Jeg føler mig ret overbevist om, at det var en facer, der for nogle år siden overbeviste mig til at blive en del af Lifeline. Derfra er det bare vokset på mig.

Hvad er efter din mening det vigtigste fokus for Amnesty lige nu?

Jeg har været en del inde over #sygtsystem kampagnen og er blevet opmærksom på, hvor langt bagud vi er på transkønnedes menneskerettigheder helt generelt. Heldigvis har sundhedsministeren jo lovet at tage transkønnethed af sygdomslisten nu, men det er jo kun første skridt. Derudover er den aktuelle flygtningesituation selvfølgelig oplagt at tage fat i.

Foto: Privat

Lad lyset brænde for menneskerettighederne

Med en gave i dit testamente sikrer du frihed og retfærdighed for den næste generation

Få mere information på amnesty.dk/arv
Ring eller skriv på 33456565 og arv@amnesty.dk

AMNESTY
INTERNATIONAL

Musikeren Angélique Kidjo modtager
Amnestys fornemmeste pris –
Ambassador of Conscience Award 2016.

MEDIE- KONKURRENCEN FOR SKOLER 2016

Amnesty, Politiken og Ekstra Bladet har netop afholdt dette års Mediekonkurrence for Skoler. Mediekonkurrencen inviterede elever fra 6.-10. klasse til at lege journalister i en uge og skrive artikler om årets emne: My Body My Rights.

Det blev til mange fine artikler, fotos og interview om blandt andet voldtægt, seksualoplysning, homoseksuelle, abort og adgang til sundhed. Vi er dybt imponerede over de mange interessante artikler om retten til at bestemme over egen krop. Vi anslår, at omkring en halv million mennesker i hele landet har læst elevernes nyhedssites eller aviser. Vi vil gerne sige tak til alle lærere og elever, der deltog.

Vinderne fik hver 5.000 kroner og blev fejret den 18. maj i JP/Politikens Hus.

De to bedste nyhedssites inden for hver deres kategori blev:

7.B fra Sophienborgskolen med nyhedssitet Min krop

10.A fra Himmerlands Ungdomsskole for Journa10

Særprisen for nyhedssite, aktioner og opfølgende arbejde gik til:

8.-9. klasse fra Børneuniversitetet, Vesterbro.

De to bedste aviser inden for hver deres kategori blev:

7.C fra Sønder Otting Skole med avisen Mit liv – Mit valg

9. klasse fra Haderslev Realskole med avisen MBMR

Elever i hele landet har givet den fuld gas for at producere nyheder og indslag i Mediekonkurrencen.

**AMNESTY GØR DIG
KLAR TIL SOMMER**

SHOP.AMNESTY.DK

Stort udvalg af T-shirts,
tasker, plakater og
merchandise

"Nej er altid nej". Budskaberne blev leveret med stor kreativitet til My Body My Rights temaet.

Fotos: Søren Malmose

Advokat for Snowden

"Historien vil behandle Snowden godt", siger Ben Wizner, der er advokat for whistlebloweren Edward Snowden og ekspert i overvågning og ytringsfrihed.

Den 9. juni er det tre år siden, at Edward Snowden stod frem som kilden til de sensationelle historier om USA's ulovlige overvågningsprogrammer, der ryddede forsiderne på verdens største medier. Med et slag var Snowden USA's mest eftersøgte mand, og i den situation har man brug for en advokat. Den rolle påtog Ben Wizner sig.

Som leder af The Speech, Privacy and Technology Project hos American Civil Liberties Union (ACLU) siden 2001 har Ben Wizner et indgående kendskab til masseovervågning. Han kendte også de journalister, der var blevet kontaktet af en mystisk kilde om de mange dokumenter fra efterretningstjenesten NSA, og han rådgav dem, inden de offentliggjorde de første afsløringer.

"Men jeg lærte først Snowdens navn at kende den samme dag som dig", siger Ben Wizner, som kom i kontakt med Snowden, da han var strandet i transitzone i Moskva Lufthavn i ugevis.

Hvilken betydning har Edward Snowdens afsløringer haft?

"Jeg tror, Snowdens betydning allerede står tindrende klart, og den vil kun vokse over tid. I få ord har Edward Snowden genoplivet den demokratiske kontrol med statens hemmelige sikkerhedspolitik. Ved at gøre det, har han gjort vores frie samfund stærkere. Historien vil behandle Snowden godt".

Du har ført flere retssager mod staten på vegne af ACLU. Hvad har været dine største succesoplevelser?

"Intet i min karriere kan sammenlignes med det at hjælpe Edward Snowden med at tage del i den globale debat, som han indledte med sine afsløringer. Jeg føler mig privilegeret over at spille en lille rolle i hans historiske rejse. Førhen har mine mest mindeværdige sager været nederlag, ikke sejre. Jeg glemmer aldrig det mod, som torturofre på Guantánamo udviste ved at lade ACLU føre deres sager i amerikanske retssale. Sagerne blev som forventet afvist, men de skabte så meget røre, at de bidrog til at afslutte nogle af regeringens mest skamfulde metoder".

I de senere år har vi set store afsløringer via WikiLeaks, Bradley Manning, Julian Assange, Edward Snowden og senest Panama Papers. Hvor ville vi være uden whistleblowers?

"Forestil dig en verden, hvor vi kun fik de informationer, som vores regering ønskede, at vi skulle have. Vore demokratier ville utvivlsomt være svagere, ikke stærkere. Vi kan kun håbe, at andre bliver smittet af det personlige mod, som Edward Snowden og andre udviser".

De seneste 15 år har USA haft mange grimme sager. Guantánamo, tortur af fanger, masseovervågning og brugen af

droner til krigsførelse. Hvor stærkt står menneskerettighederne i USA?

"USA's svar på terror har været på en meget farlig kurs. Politikerne har glemt, at de mennesker, der skrev vores forfatning og menneskerettighedskonventionerne ikke var naive idealister, men derimod modige og visionære mennesker, som havde oplevet krige, der var en langt større eksistentiel trussel end den moderne terrorisme. Men der er opmuntrende tegn på, at den amerikanske offentlighed er klar til en mere balanceret og rationel debat om terrorisme og frihedsrettigheder, og domstolene trækker i den rigtige retning i forhold til masseovervågning. Jeg er forsigtig optimistisk for de kommende års udvikling". Ø

